

Міжнародні інформації (стор. 1).
 Ім. М.ко. Нама відновлює (стор. 2).
 І. С. США — за демократичну Японію (стор. 2).
 Лист посла Ганни до редакції „У. В.“ (стор. 3).
 Ім. Сколар. Велика трагедія маленької Греції (стор. 3).
 Миколай Спірська. Розсадинки неуча і примітивізму (стор. 4, 5, 6).
 Г. Д. Переселенські заходи і можливості (стор. 4).
 М. Захарайко. Венесуела (стор. 4).
 Ф. Д. Підлісний колод (стор. 5).
 В. Чапліно. Силуана історіософія і невдалий твір (стор. 5).
 Ф. Філоненко. Закарпатське оповідання (стор. 6).
 Вол. Дубина. Студентська аустрія у Берхтсгадені (стор. 7).
 Ветеран Палій-Нейло. Ще кілька слів про Братство волярів Ім. Вересня (стор. 7).
 До шукати правди? (стор. 8).

Перед новими виборами в Угорщині

Шульйон тікає за кордон. — Така вона... „східня демократія“

Урядова криза триває

АТЕНІ. (ББС, ГА). 28 серпня. Як повідомляють з Атен, сьогодні ввечері сформовано коаліційний уряд Греції, до складу якого ввійшли лідери семи партій. Прем'єр-міністром буде Максимос.

АТЕНІ. (Зюдвестфун). 29 серпня. Згідно з сьогоднішніми повідомленнями, Максимос зажасть вжити на себе обов'язки міністер-президента. Ставши в Греції загострюється з годиною на годиною. Сподіваються, що по обіді буде знайдено якусь розв'язку урядової кризи.

Харчова ситуація в Англії

ЛОНДОН (ББС). 28 серпня. В Англії всі основні продукти, за винятком риби, городини й салопани, нормовано. Шотландія на одну картку припадає: м'яса — 350 гр., бекону — 57 гр., масла — 85 гр., сиру — 57 гр., маргарину — 85 гр., сала — 28 1/2 гр., чаю — 57 гр., мармеладів — 115 гр., цукру — 285 гр., мовоча — 1 літр, хліба — 1 1/4 кілограма. Крім того, кожна господиня одержує шматочок ще 28 пунктів додатково.

Кінець конференції трьох

ЛОНДОН (ББС). 29 серпня. Англійське міністерство закордонних справ опублікувало комюніке про переговори між представниками США, Франції та Англії, що відбувалися в Лондоні і закінчилися вчора. Всі учасники ввечері погодилися, що не можна давати пріоритету Німеччині у відбудові Європи. Французька делегація залишилася при своїй думці щодо рівня німецької промисловості.

У Франції теж чорні дні

ПАРИЖ (ББС). 28 серпня. Французькі Національні Збори розглядали сьогодні законопроект щодо запровадження кару за приховування харчових продуктів та участь у чорному ринку. Законопроект передбачає для винних кару до 5 років ув'язнення або 5 мільйонів франків штрафу. Всі хлібні склади будуть на 3 дні зачинені шпигування, а не на 1 день, як це було досі. Цей захід — наслідок скорочення хлібної норми в Франції з 250 до 200 гр. денно. Таким чином приліз хліба дійшов до найнижчих норм в історії Франції. Харчова ситуація загрозлива.

Процес у Бірмі

РАНГУН (РШ). 29 серпня. Як уже повідомлялося, процес проти вбивств у Анг Сана і шести інших міністрів почнеться наступного тижня. Головним обвинуваченим буде У Сов.

Застереження американського представника

ЖЕНЕВА. (ББС). 28 серпня. Сьогодні в Женеві представник США Додж попередив харчову і сільськогосподарську Організацію ООН, що з наступного року США не зможуть вивозити до інших країн стільки абрикосів, як минулого року, бо для цього їм потрібно було б 18-20 мільйонів тонн.

ВІННІПЕГ. (РШ). 29 серпня. Сьогоднішній урожай шпигування в Канаді становитиме 10 млн. тонн тоді, як минулого року він становив 12 млн. тонн.

Це число виходить подвійне з ціною 1 в.м.

Адміністрація „У.В.“

БУДАПЕШТ. (ЮП). 26 серпня. Міністер внутрішніх справ Л. Райк подав учора до відома, що опозиційний політик Д. Шульйок, який ще недавно перебував у м. Папа, поблизу австрійського кордону, вже залишив Угорщину.

Шульйок був депутатом партії дрібних власників, а потім заснував разом з іншими політиками угорську партію свободи. Його відверті виступи в парламенті і мужня критика політики уряду зробили його ім'я відомим за межами Угорщини.

БУДАПЕШТ. (ЮП). 27 серпня. Під час передвиборчих зборів угорської „партії незалежності“ на керівника партії Ц. Пфайффера напала юрба, очолювана комуністами, і тяжко побила його. Пфайффер назвав угорський виборчий закон жалюгідним нападком на демократію. В Угорщині, — сказав він, — скасовано стару аристократію, щоб дати місце новій аристократії партійного секретаріату. Після цього нападники накинулися на Пфайффера, відтиснули його до огорожі міської галерії і били його велосипедними смоками доти, доки він не впав на землю закривавленим.

БУДАПЕШТ. (ГА, РШ). 27 серпня. Американський посол у Будапешті подав протест проти затискування свободи опозиційних партій, грубим винном чого є побиття провідника партії незалежності Пфайффера під час передвиборчих зборів у Чонграді.

БУДАПЕШТ. (РШ). 28 серпня. Угорські політики висловлюють переконання, що під час виборів до парламенту (відбудуться пізніше, тобто 31-го серпня) комуністична партія здобуде вирішальну перемогу.

В Болгарії заборонено селянську партію

СОФІЯ. (Дева-Ройтер). 27 серпня. Болгарські Національні Збори ухвалили законопроект розпустити опозиційну селянську партію, на чолі якої стоїв Ц. Петаков, що його недавно заслужено до страти. Законопроект констатує, що аграрна партія провадила акти „терору, саботажу й інші втівки“, щоб таким чином окупувати Болгарію за допомогою „закордону“. Під час дебатів болгарський міністер юстиції заявив: Болгарія не має і, мовляв, не може мати ліквідації заперечення проти лояльної опозиції, яка не перешкоджає нормальному розвитку болгарського народу. Болгарія, мовляв, не боїться ніякої опозиції, але уряд не терпить перешкод у відбудові країни і, отже, боротиметься за те, щоб забезпечити суверенність. Протягом 7 днів після того, як закон стане чинним, всі власності, часописи і архіви партії мають бути передані урядові.

Згідно з повідомленням агенції ЮП, Совєтський Союз відхилив

англо-американську пропозицію, згідно з якою 3 великодержави мали б перевірити вилки у справі Петакова. Заступник совєтського міністра закордонних справ А. Виттінський заявив англійському амбасадорові в Москві Ф. Робертсу, що такий захід був би втручанням у внутрішні справи Болгарії.

Як повідомляє агенція ЮП, бол-

гарські Національні Збори одностайно ратифікували болгарський мирний договір. Після ратифікації договору болгарський президент Колларов висловив слова вдячності до Совєтського Союзу за вирішальну підтримку проти „сильних держав з неадекватним апетитом, які збиралися виривати шматки м'яса з нашої країни“.

Нова конституція Чехо-Словаччини

ПРАГА. (Ндф). 27 серпня. Спеціальна парламентська комісія опрацьовує тепер нову конституцію Чехо-Словаччини. Головна проблема її (конституції) — це дати деяку автономію Словаччині і водночас забезпечити єдність Чехо-Словаччини як одного цілого. Про це повідомлено тут у неділю. Основою нової конституції має стати чехо-словацький соціалізм у тій його формі, як він розвивався по закінченні війни.

Свобода слова, за винятком ви-

явлення симпатій до тоталітарних систем, має бути гарантована. Власником землі буде здебільшого держава. Політичні партії і профспілки одержують, згідно з новою конституцією, чималі права. Систему двох палат буде, очевидно, замінено одним законодавчим тілом.

Остаточне рішення з приводу конституції буде схвалено через декілька місяців, що ще залишаються для роботи Законодавчих Зборів. Нові вибори відбудуться весною наступного року.

Домагаються скасувати вето

висловлює думку, що питання права вета буде домінуючою проблемою наступної сесії ОН. Совєтське вето досі паралізувало роботу Ради Безпечки ОН. Грецьке питання — доказ цього. В Сал-Франціську малі нації були, пише Мек Корнік, проти вета, і дійсність показала, що вона мала рацію. Совєти стільки надухивали нетом, говориться в коментарі, що інші держави будуть раді, як його скасують.

На кордонах Індії і Пакистану

НЬЮ-ДЕЛІ. (ІНС-ЮП). 26 серпня. Всувереч оптимістичним заявам уряду Пакистану та Індії повідомлення одностайно підтверджують шоразу жорстокіший характер боїв між мусульманами та індуїстами в прикордонних частинах обох новостворених держав, зокрема в Лагори

та Амрітсарі. Число вбитих досягає вже 15.000 осіб; сутички набагато переросли характер місцевих заворушень і перетворилися на датекоідучі бої в цілих провінціях. Фактично пауза стан відкритої війни.

В Пенджабі на черзі дня стали вбивства, замах, підпалення і пограбування.

НЬЮ-ДЕЛІ. (РШ). 28 серпня. Обмін населення між Індією і Пакистаном — славний вихід покласти край заворушенням у Пенджабі, — сказав Пандіт Неру, міністер-президент домініону Індія.

СЕОЛ. (АШ). 26 серпня. З огляду на те, що переговори між американцями й росіянами з приводу утворення тимчасового уряду Кореї заупинилися на мертвій точці, США пропонують влаштувати в Кореї — міжнародним надзором — референдум.

РІО-де-ЖАНЕЙРО. (РШ). 28 серпня. Як газети в колі дипломатичної конференції в Ріо-де-Жанейро, так і преса оборону західної війни буде піднято 3-го вересня. Ще перш ніж президент Трумен прибуде до Бразилії і вітатиметься там промовою.

НЬЮ-Йорк. (РШ). 28 серпня. Рада Безпечки ООН обговорювала вчора питання вета. Американський делегат вимагав обмежити це право. Проти такої думки виступав совєтський представник Громіко.

ПАРИЖ. (ЮП). 27 серпня. Французький кабінет зібрався сьогодні в резиденції президента республіки Венсана Оріоля, щоб вжити постанову про зменшення деякої норми хліба з 250 до 200 грамів. Цього можна було сподіватися ще декілька тижнів тому з огляду на погані урожаї і малі запаси харчових продуктів. (Як дозвусьмося з повідомлення ББС, нова постановка стає чинною з 1-го вересня з.р. — прим. Ред.).

ПРАГА. (ЮП). 27 серпня. Офіційна югославська преса звинувачує Тито в податі, що починаючи з 19-го серпня п.р., грецькі партизани здобули понад 100 сіл і „закінчили“ понад 600 кв. км території.

ЛОНДОН. (Ндф). 27 серпня. Вирішуючи в погрозі за кордон, в наступній неділі англійські туристи не можуть брати з собою більше 5 фунтів стерлінгів. Крім того, заборонено брати з собою коштовності, як от дорогоцінні каміння, ювелірні вироби, тканини, діаманти, мистецькі та антикварні речі, золото, срібло і платину, що досі дозволялося брати, оскільки мова йшла про приватну власність.

НАНКІН. (Дева-Ройтер). Згідно з повідомленням англійського часопису „Гісін Мин Пао“, совєтські війська окупували на крайньому північному заході Маньчжурії річковий острів Гагане і розпочали будувати там оборонні споруди.

НЬЮ-Йорк. (Радіо-Мюнхен). 28 серпня. Як сказав учора генеральний секретар ООН Трігне Лі, наступна сесія Об'єднаних Націй, що почнеться 16-го вересня, триватиме приблизно 3 місяці. Так багато справ мають позалоготити Об'єднані Нації.

АТЕНІ. (Радіо-Мюнхен). 28 серпня. К. Теальдаріс, що йому король доручив зформувати новий уряд, думає організувати широкі коаліції за участю 7 мн грецьких партій. Сподіваються, що пост міністер-президента перебере на себе генерал Панагос.

КАНБЕРРА. (НВЗР). 27 серпня. На конференції представників британської імперії народів, що відбувається в Канберрі і має обговорити питання мирного договору з Японією, сьогодні ухвалено підтримувати цілком японську американську політику.

ВАШІНГТОН. (ЮП). З часу поставлення заборони шлюбів між американцями й німцями громадянами 996 американців одружилися з німцями жінками. Приблизно 2600 осіб чекають ще дозволу на одруження.

ЛЕЙК-САКЕС. (ГА). 27 серпня. Рада Безпечки ухвалила звернути знову увагу обох воюючих сторін в Індонезії на необхідність припинити вогонь дії. Питання голландсько-індонезійського конфлікту й надалі залишається в Раді Безпечки.

НЬЮ-ДЕЛІ. (Радіо-Мюнхен). 28 серпня. Індійську делегацію на чергову сесію Об'єднаних Націй очолюватиме сестра Пандіта Неру.

ВАРШАВА. (АП). Станіслав Миколайчик, провідник польської опозиції, був змушений на підставі урядового розпорядження залишити сесію зборів, розташованих в центрі Варшави одній профспілки.

Наша відповідь

Відомий уже читачам „Українських Вістей“ російський монархіст п. Чухнов хоче дискутувати з нами. В своєму „Обзоре“ від 10-го серпня п. р. він ставить українцям десять запитань — на яких і, як побачимо далі, такі направи дурних. Але оскільки писання п. Чухнова розраховані на доволі спантеличених нашими таборними режимами українських душ, то, щоб одірвати живого від мертвого, ми змушені відповідати п. Чухнову.

Перше запитання Чухнова:

„Чи відбувається на сторінках „Галицької“ преси цькування всього російського?“

Відповімо. Немає такої спеціальної галицької преси. В кожній редакції донизіюваних українських часописів більшість або значну частину співробітників становлять українці не з Галичини. При чому добрі співробітники відбуваються, як і в росіяни, не за ознакою — звідки він, а за тим, чи він відповідає ідейному напрямкові часопису, поперше, і чи він добрий журналіст, подруге. Цькування чи не цькування всього російського, якщо б і мало місце, то залежало б воно не від галицького чи не галицького складу редакції, а від ідейного напрямку часопису. Такі часописи, як „Українські Вісті“, „Наше Життя“, „Незалежність“ ніколи не займалися цькуванням всього російського. Але нам здається, що й націоналістичні наші часописи не все російське цькують.

Два. „Кому не (цькування) потрібне?“

Відповідь. Імперіалістам і тим, хто взагалі хоче поневолювати інші народи. Хто хоче, наприклад, змусити українців відмовитися зватися українцями.

Три. „Чи можна виправдати написаний в стилі розенберзького сканього міністерства памфлет п. Ватшенка, що зве себе професором?“

Ні, не можна виправдати. Проти-ставляючи аристократизм цілого українського народу злочинній шибисті цілого російського народу, проф. Ватшенко вив в такий самий націоналістичний блуд, який штовхав п. Чухнова образити цілий сорока-мільйонний український народ, називаючи його малоросами. Алеж „в рову не без урода“, що п. Чухнов підтверджує й своєю власною персоною.

Чотири. „Чи є в псевдоукраїнському русі представники так званих скитальців рівноправними з за-хідниками-галичанами?“

В усіх існуючих українських партіях є „східники“ й „західники“. Політична боротьба між українцями відбувається не в площині скитальців — західників, а в площині — чия думка визволення України з-під московського панування є більш реальній. „Боротьба“ між східниками й західниками відбувається в такому обрайованому плані, як в Росії між православними й старообрядцями: чи зреститись трома чи двома палицями.

П'ять. „Якими державами до першої війни, під час її і під час другої війни підтримувались українська націоналістична пропаганда?“

Не належачи до націоналістів, мусимо все ж, правди ради, стати в обороні українського націоналізму. Під час другої війни українські націоналісти пішли в поміцьні концетрації, а їхня преса була загнана в підвалі. Ніхто не підтримував і далі одну націоналістичну пропаганду — російську й фінансували

ідеологічний орган російської націоналізму, „Новос Слово“ в Берліні, що давав духову страву не тільки росіянам, а й розенбергам. Історики ще доведуть, що поміський націонал-соціалізм, особливо його містично-розенберзьке крило, веде свій ідейний початок від російського білого руху. Під час цієї війни німці дозволяли часописи українською мовою спочатку тільки як переклад з російських часописів (не без впливу тут ідеологів „Нового Слова“). Навіть назви українських часописів перекладали з російських. Напр., поруч російського журнальчика для оstarбайтерів „На досуге“ німці дозволяли, як переклад з нього, український журнал під тою самою назвою „Дозвілля“. Українці, ризикуючи потрапити в гестапо, пропихали в такі часописи національно-визвольні ідеї і саботували вихвалювання організованого німцями власницького російського руху. Те, що пан Чухнов хотів б тепер своє проти-українське нахнення оперти на американські окупційні сили („не більше в лагерьх українцев-самостійників, а тільки ілі полданніс російської імперії ілі Польщі“... пише Чухнов), все є „покушення с негодними средствами“, подібне до спроби гоголівського городничого бути іменником двічі — і на Андрия, і на Опуфрія...

Після першої війни Українська Народна Республіка не діставала від Антанті ніякої підтримки (теж мовляли панів чухнових). Після-ськй таку підтримку діставав і тому відстояв незалежну Польщу. Діставав підтримку від антантського капіталу і білий російський рух. Але, не зважаючи на це, і навіть на участь в тому русі п. Чухнова, — ніким не фінансовані українські партизани зіпхнули білу Росію, разом з панамі чухновими, в Чорне море. Шість. „Чи благословляє Автокефальна православна українська Церква зображення на іконах партизанів або „головних отаманів“?

Не беремося відповідати за перкуву, але скажемо свою скромну думку. Як відомо, „Бога чоловіком нево-можливо видіти“, тому відаючи люди запозичали для ікон образи з живої дійсності. Геніяльні малярі Ренесансу — Рафаель, да Вінчі, Корреджо і всі інші — шкцли, а то й цілі образи своїх Малови брали з живих жовок того часу. П. Чухнов хоче за-кинути українській церкві блюзнірство. А як назвати таке писання п. Чухнова в тому ж „Обзоре“? „Три страшині злочинця знає людство: убийство Каїном Авеля, Розп'яття Христа Спасителя і убиство російської царської сім'ї в 1918 р.“ Якщо знищення розп'ятій распутиччиною династії прирівнюється до Розп'яття Христа, то ми справді нагаємося — чи нам дискутувати з Чухновим, чи краще було б... покажати психіатрів.

На питання восьме, де'йте й де-сите, де українців запитус п. Чухнов чому деякі українці, переїхавши до Бельгії, записувалися як емігранти з Росії, чому українці з табору Швайстайм дозволяли мало не силою перевозити до українців газичан в СС-Казарми, чому тисячі українців взагалі не захотіли переїжджати в спеціальні українські табори, — якщо ці факти правдиві, то ми вже за-галом дали вище на них відповідь. Тільки даремно чухнові думають, що то вони видивили для себе українські душі: настане час повороту в Україну і душі ті повернуться не в Рязанську губерню, а таки в Україну. А яка буде та Україна — покаже співвідношення сил між то-гочасною більшовицькою „світою ведасімою“ і поневоленими нею на-родами.

І. М.ко.

США — за демократичну Японію

Цілковите розходження між США й Советським Союзом правдоподібно станеться скорше на Далекому Сході, ніж в Європі. Навто після того, як Росія відмовилася від участі в підготовних нарадах з приводу японського мирного договору, що було запропоновано США. Редактор закордонного відділу американського тижневика „Newsweek“ Гаррі Ф. Кер, що не так давно повернувся з Японії, розпо-відає про закулісну сторону цієї нової ситуації.

Бойкотуючи японську мирову

конференцію повинна зібратися раніше, можливо, у вересні й 2) що „великі чотири“ повинні зреститися свого права вета на користь більшості двох третин голосуючих.

Ці обидві американські вимоги йдуть проти російських інтересів. В Японії, як і всюди, поширення економічної розрухи — на руку Советам. Від втрати індивідуально-го права вета Росія програє біль-ше, ніж Англія чи Сполучені Шта-ти, які розраховують на підтримку інших держав.

Припустимо, що росіяни взагалі

Англійський міністер військових справ Ф. Дж. Белленджер підлі-дає недавно Німеччину.

Наше фото показує міністра після прибуття до Берліну. Коло стерна авто англійський генерал і командувач військ над Райном Мек Ріри. Поряд з ним військовий міністер Белленджер.

(Дена-Більд).

конференцію, Совети очевидно не хочуть цілком відкинути запрошен-ня, оскільки вони в досить делікат-ній формі внесли свою конгр-про-позицію — зустріч міністрів закор-донних справ. Цю пропозицію об-говорюють в державному департа-менті. І не можна просто відкину-ти. Але ні в якому разі не може бути дозволено змінити дві основні американські вимоги: 1) що кон-

не братимуть участі в мировій кон-ференції. Що вони можуть зробити? Японські комуністи готують уже пропагандистські відповіді: 1) Сполу-чені Штати намагаються зробити Японію залежною, подібно до того, як колись були Філіппіни і 2) по-скільки Советський Союз технічно перебуває ще в стані війни з Япо-нією, вона буде постійно під загро-зою інвазії.

Лист посла Глинки до редакції „У. В.“

Свого часу шановний посол Ка-надійського Парляменту Антін Глинка відвідав табори україн-ських скитальців в Німеччині, пробувавши також і в Н. Ульмі та відвідавши редакцію часопису „Українські Вісті“, де він відбув короткочасну сердечну розмову з працівниками редакції.

Після довшого часу посол А. Глинка пише в листі до нас про ті враження, що він пережив і які лишилися в його серці після відві-дан таборів, пише про свою роботу, яку він провів останнім часом в справі оборони українських скиталь-ців.

За ці 6 місяців посол А. Глинка виконав велику роботу щодо ор-ганізації матеріальної допомоги ски-тальникам та правного уможви-лення імміграції їх за океан. Вели-чезна кореспонденція з скитальци-ми, де кожному треба відповісти, порадити, допомогти, зокрема в справі виїзду за океан, невтомна праця в Канадійському Парляменті забирають весь час і енергію.

Посол виголосив кілька промов на Сесіях Канадійського Парлямен-ту в справі імміграції наших скиталь-ців. „І — пише він, — під натис-ком публічної opinii уряд значно розширив свій імміграційний закон“.

Поруч із цією відповідальною працею посол приїздив увагу і такий праці, як переведення віз. Посол провів в українських осеред-ках Канади біля 12 віз, що мали заданням ширити допомогую-чий

на користь скитальців. Віча ц принесли не тільки вироблення від-повідної громадської opinii: „загал так відчув недолю своїх братів, — читаємо ми в листі пана посла, — що українці зложили на цих вічах 30.000 доларів на переселенський фонд“. Посол зазначає, що „ці гро-ші мають бути вжиті на поміч тим, що не одержать нічого від IPO або не мають родин за кордоном“. Гроші мають бути вислані скиталь-цям в Німеччину, Австрію та Італію.

На закінчення шановний посол висловлює признання за подяку, ви-словлену йому громадянами Уль-мівського табору. „Це завжди, — пише він, — пригадуватиме мені, що я маю великий обов'язок до українських скитальців, що по своїх силах були старатися викона-ти“, та висловлює сердечні подя-роування всім таборникам в Новому Ульмі. Про свої враження від від-відан табору в Новому Ульмі посол пише:

„Вже 6 місяців манає, як я від-відав український табір в Новому Ульмі. В тому ж таборі я маю нагоду бачити велике число укра-їнських людей і познайомитися з багатьма особисто. Мій іншим і стрічав поважне число людей з се-ла Денисова, в якому я родився. Також маю приємність познайоми-тися з Вами, в. редакторе, та з ін-шими інтелектуальними працівника-ми.“

„З Вашого табору я вивіз з со-бою деякі живі картини, яких на

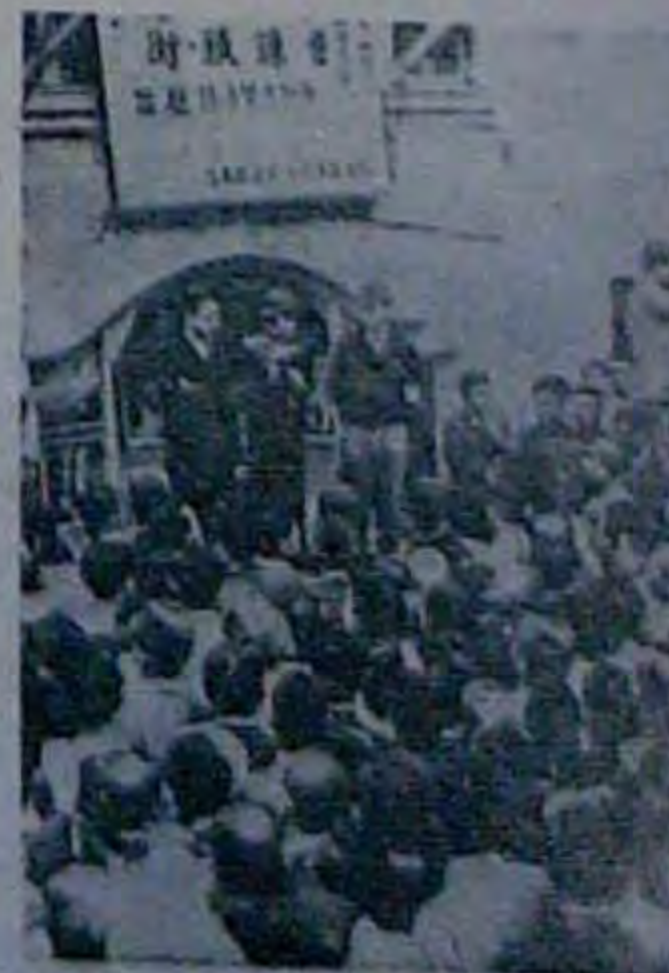
Жалко з цих загроз, здається, не справляє будь-якого враження на японське населення. І справді, що могли б зробити росіяни в Япо-нії, крім підбурювання робітників до заколотів? Одне, щоб не зроби-ти ефективним, комуністи, що кер-нують робітничими профспілками, мусіли б виступити відкрито, але в такому разі вони зустріли б на-лежну відсіч з боку окупційної влади.

Припустимо, що Совети набе-руть інший, небезпечний шлях, від-верто піднижуючи свою допомогу Китаю, який червоном. Акції амери-канської політики вже скеровані в бік потужної й працездатної Япо-нії, а не до перебуваючого в хаосі Китаю. І що більшою буде загро-за з боку китайсько-советських чер-воних, то значніше ці акції будуть посилюватися.

Сполучені Штати мають можли-вість відбузувати Японію не тіль-ки в індустріальному напрямі, а й як військову силу. Багато амери-канських генералів в Японії вже говорять про командування в япон-ській армії, що постане за допомо-гою американців — якраз відповіди думки на сьогодні. Немає сумніву, що сам японці вітатимуть можли-вість боротьби з росіянами. Велику кількість шілотів-камкає (що жер-тують собою під час нападу) вже перевезено до аеродромів в Аме-риці, і вони вже готові до нової війни з Советами.

Спирваючись на підтримку Сполу-чених Штатів, така японська ар-мія мала б можливість захопити російську Азію аж до Байкалу. Америкасько-японських сил виста-чить, щоб захопити цілий Сибір. Фльота США спроможна висадити десант майже всюди. Сама ж Япо-нія залишиться підком спокійною під захистом переважачих повіт-риних і морських сил Америки. Ці неарнемії стратегічні факти є ба-зою для висновку, що кінцев-кін-цем Росія аж ніяк не схоче втра-тити можливість взяти участь у японській мировій конференції.

І. С.

Совієтський міністер праці в Києві Катяма промовляє до укра-їнського народу.

(Дена-НГ-Більд).

Велика трагедія маленької Греції

Написав Ін. СКОЛАР

Греція і грецька справа майже не сходять із сторінок часописів. Маленька країна, з ім'ям якої тісно пов'язана історія всієї європейської культури, вже протягом двох років є одним із значущих об'єктів світової політики. Події останнього часу притягують ще більш уваги до цієї країни, і сама грецька проблема набуває дедалі більшого значення.

Недавно Вінстон Черчилль, висловлюючись в „Нью-Йорк Таймсі“ з приводу подій у Греції, підкреслював, що на Сході поза залізною заслоною залишилось тільки одне столічне місто — Атези, що „в своїй безсмертній славі вільно вирішує своє майбутнє“. Проте, не зважаючи на героїчну криваву боротьбу, яку ведуть греки, сили їх недовистатні, щоб вирішити долю країни. Активну роль відіграють тут великі світові держави.

Нешастя Греції полягає головним чином в тому, що вона займає дуже вигідне географічне положення. В давньому минулому це сприяло розвитку могутньої Еллади й пізніш Византийської імперії. Але в наш час маленька Греція з цих же геополітичних причин стала об'єктом чужих інтересів.

З одного боку, це Советський Союз, що продовжує імперіалістичну політику царської Росії і намагається через Грецію знайти вихід до Середземного моря. З другого — Англія, для якої Греція є важливий стратегічний пункт в обороні морського шляху [Суецький канал], і США, що вважають Грецію форпостом демократії на Балканах.

Коли в 1941 році німецькі, італійські і болгарські війська вдерлися на територію Греції, вона як держава фактично перестала існувати. Грецький уряд подався до Каїру в Єгипті. Загострена боротьба політичних партій навколо уряду спричинялася до постійної кризи, склад кабінету часто мінявся так, що нарешті уряд майже цілком втратив свою силу. Наслідком було те, що коли після розгрому німців наприкінці 1944 року англійські війська вступили до Греції, вони зустрілися там з навісистою відвертою громадянською війною.

Демагануться права азилю для советських емігрантів

Французький соціалістичний журнал „Мас“ у числі за червень — липень рішучо домагається права азилю для всіх утікачів із СССР. Він пише: Життєво в добу, в якій замість вати змогу даліше розвивати зобути вже засади, ми мусимо боротися за ті елементарні права людини, що їх визнавали шлі генералів перед нами. Після революційних конфліктів ми маємо починати знову від самого початку і боротися за елементарне право на азілю для жертв шостої частини світу, якою є Росія. Дотепер усі, не тільки робітничі класи, але й буржуазія визнавали права азилю для всіх політичних жертв. Навіть Гітлер, Франко й Муссоліні не домагалися одверто видачі своїх політичних емігрантів, які наїшли для себе охорону європейських та американських держав. Що Чингісхан при владі зникає герметично за ізоляцією, щоб задержати своїх невідомих, це легко можна зрозуміти. Але що йому дано право видачі з чужих територій, це переходить граніції навіть найшої деградованої моралі після війни.

Вірно мало те добре, що дала змогу багатьом із жертв советського режиму вирватися і втекти за кордон з-під советської тираниї. Але в ім'я яких засад, після війни, змушуватися цих людей вертатися назад до ярма?

(УБВ)

Король Георг II не повернувся відразу до Греції, вирішивши зробити не лише після південного полі паролу через північ. На тимчасового правителя регента було призначено спикона Дамаскіноса, що був надхненником руху проти окупантів і користувався загальною пошаною населення. Почав діяти й грецький уряд, в складі якого брав участь всі партії, в тому числі й комуністи. Щоправда, більшість міністрів була з представників правих партій, але не, як показав пізніше північ, відповідало бажанню значної більшості населення. Проте, це було не до вподоби лівим, на чолі яких стояла прокомуністична організація ЕАМ (визвольний фронт), що мала вже навіть свої напівбандитські військові частини. Щоб захопити владу, комуністи розпочали громадянську війну.

Загострення політичної ситуації посилювалося ще наявністю цілком економічної розрухи в країні. Після звільнення від окупантів господарство Греції перебувало в жалювому стані. В усіх головних галузях грецької промисловості продукція впала більше як на 90%, залізничні шляхи були майже цілком зруйновані; понад 1 мільйон (16% населення) втратило цілком свої домівки й власність. Широка допомога УНРРА, що почала негайно діяти, була порятунком для всієї нації, якщо взяти на увагу, що з 8 мільйонів загального населення Греції 7 мільйонів користувалося з цієї допомоги.

За таких незвичайних обставин комуністична ЕАМ розпочинає боротьбу проти уряду. озброєні партизанські банди вдерлися до Атези, що перетворюється на арену жорстокої братовбивчої війни. 6 міністрів-комуністів зраджують уряд і переходять на бік повстанців. Уряд неспроможний побороти заколот власними силами і на поміч прибувають англійські війська, які визволяють столицю від розбійницької навали.

В країні настав відносний спокій. Але в той же час до Ради Безпеки вваляють нота Советського Союзу з приводу перебування англійських військ у Греції, що це, мовляв, є втручанням у внутрішні справи Греції і загрозою для миру. З свого боку грецький уряд вимагав „заряди захисту прав паролу“ залишити англійські війська в Греції. Советську ноту було відхилено, а перебування англійського війська не визнає за „загрозу миру“.

Тим часом урядові вдалося довести до загальних виборів. Переможними вийшли монархічна народна партія і національний блок, що й утворили новий уряд, на чолі якого став Тсалларіс. Цей уряд намагається був за допомогою Америки, Англії й УНРРА, боротися з господарським хаосом в країні, але без успіху. Комуністи не змінили свого поведіння і весь час порушували спокій, закликаючи населення до страйків і політичних демонстрацій. Криваві сутички стали звичайним явищем.

У такому стані перебувала країна до 1-го вересня 1946 року, до дня північ, коли грецький уряд мав вирішити: бути Греції монархією чи республікою? Як відомо, під час північ за монархію голосували 1.135.492, а за республіку 725.000. Отже, народ побажав монархії, і король Георг II урочисто повернувся до Греції.

Такий вислід північ наочно показав, що для успішної діяльності ЕАМ не має вже точки опори всередині країни. Починається спроба наступу з-зовні. Ще до північ

циту на албансько-грецькому кордоні сталася кривава сутичка, коли грецькі війська відбили наступ банди, що намагається перейти на територію Греції. Цікаво, що зараз же після цього до Ради Безпеки надійшла нота (на цей раз від України), в якій вказувалося, що Греція, „за допомогою Англії, провокує війну проти Албанії, загрожуючи тим самим справі світового миру.“

Такі прикордонні „інциденти“ щодня все частіше повторювалися і набували ще загрозливішого характеру, при чому спостерігалися вони вже й на кордонах Югославії і Болгарії. В грецькій Македонії виявились навіть спроби відокремити її, як комуністичну автономну республіку, щоб з'єднати пізніше з болгарською Македонією.

Ці події примусили голову міністрів Тсалларіса наприкінці 1946 року особисто відвідати Раду Безпеки в Нью-Йорку. Там він обвинувачував Югославію, Албанію і Болгарію в тому, що вони постачають партизанські банди зброєю і амуніцією і навіть дають їм військовий вишкіл. Рада вирішила утворити слідчу комісію, що мала б побувати в неспокійних місцях і вивчити дійсне становище. До комісії разом з членами ради входили також представники Греції, Албанії, Югославії і Болгарії. Проте російський і польський представники Ради загальмували її роботу.

На початку 1947 року змінився грецький уряд. Рояліст Максимос організує новий кабінет, в якому Тсалларісу доручається міністерство закордонних справ. Новий уряд енергійно взявся до справи заспокоєння країни. Було оголошено широку амністію і в той же час урядовим військам наказано перейти до активних дій, не тільки підбиваючи, а й нападаючи на численні партизанські банди. Проте бажаних наслідків це не дало. Щезла підтвердилось, що банди діють не самі по собі, але з наказу якогось „вищого командувача“.

В такому стані прийняв державу новий король Пайло I, брат Георга II, померлого 1-го квітня 1947 року. Проте в житті країни окреслилися вже й нові, подючі надію перспективи. Греція й далі користувалася військовою й фінансовою допомогою Англії. Напружене економічне становище в самій Англії не дозволяло їй зробити що допомогу ефективнішою. Англійський уряд звернувся до США з проханням прийняти на себе зобов'язання підтримувати „країну, що стоїть на межі банкрутства, разом з своїми 7 мільйонами голодуючих“. Найкращою відповіддю на цю пропозицію прозвучала 1 березня 1947 року декларативна промова президента Трумена, в якій він вимагав від Конгресу негайної допомоги Греції і Туреччині.

„Якщо США, — сказав Трумен, — не підтримають Греції, то для Сходу й Заходу це матиме найжахливіші наслідки“. За вимогою Трумена, Греція має одержати кредит в 300 мільйонів доларів. З цієї суми 150 млн. призначено на грецьку армію, 50 млн. на будівництво шляхів і решту на відбудову народного господарства. Крім того, Америка має надіслати до Греції достатню кількість цивільних фахівців, що як радники допомагали б країні в військових, державних і господарських справах.

Ціком розуміло, що це відкрито дружнє ставлення Америки до Греції викликало незадоволення по той бік залізної заслони. Через пресу, радіо і дипломатичні нотонеслали протести проти втручання у внутрішні справи чужих країн. Разом з тим посилювалися бандитські

акції на кордонах Греції. Греція опинилася піби в стані „неоголошеної війни“. Всередині країни продовжувались комуністичні заколоти.

Грецька справа загострювалася і грецький уряд мусів знову звернутися до Ради Безпеки, яка мала б вивчити, хто й як допомагає внутрішній збройній боротьбі проти Греції. Американський представник у Раді Гершел Джонсон запропонував створити міжнародну комісію, що займалася б цією справою.

На засіданні Ради 29-го липня ц. р. советський представник виступив проти цієї американської пропозиції, в одинадцятий раз уживши свого права „вето“; отже, справу покладження грецького питання було зведено нанівець.

Джонсон з обуренням виступив проти советських зловживань правом „вето“ і заявив, що американський уряд вирішив ужити інших заходів для охорони Греції. „Це ми зробимо, — сказав Джонсон, — з метою збереження світового миру і забезпечення Греції всякою можливою охороною, якої вона може потребувати в майбутньому“. Таким чином грецька справа вже офіційно стає міжнародною і вважається вже абсолютно конечним розпочати негайні кроки згідно з 7 пунктом Карти ООН, що передбачає на випадок агресії негайні санкції проти нападливої держави.

Тим часом напруження в Греції не зменшується, й останні події спричинилися до дальшого загострення становища. 17-го серпня надійшло повідомлення, що партизанський головнокомандувач генерал Маркос утворив навіть свій так

званий „народний уряд“, який має в майбутньому перебрати владу в Греції. Тим часом Советський Союз і Югославія офіційно заявили, що поривають дипломатичні відносини з Грецією, й відкликали своїх представників. Цим вони розв'язують собі руки, й скоро, безумовно, ми вже почнемо про їх офіційні відносини з волим „урядом“.

Загальна ситуація в Греції ускладнюється ще й тим, що уряд Максимоса позавів минулого тижня до димісії. Однак, можна сподіватися, що Тсалларіс, якому король доручив зформувати новий уряд, таки пошастись утворити кабінет на ширшій основі. Як би там не було, Греція залишається й надалі, здається, найнеуралітнішим місцем у відносинах між двома світовими потугами — США й СССР.

Колишній міністер-президент Індонезії С. Шаріф (ліворуч) та індонезійський міністер закордонних справ А. Салім (праворуч) по прибутті до Нью-Йорку. (Дена-НП-Бінал).

Совети шпигують усюди

Автора відомої книжки „Я вибрав свободу“, Віктора Кравченка, минулого тижня було запрошено до комітету по розслідуванню не-американської діяльності. Там він розповів, що знає з власного досвіду про російську конспіративну роботу в США.

Кожного відповідального представника советського уряду в Сполучених Штатах, сказав Кравченко, можна розглядати як економічного або політичного шпигуна.

Кожна особа, що прибуває з Советського Союзу, має спеціальне завдання щодо збирання таємних документів.

Він знає одного інженера, на прізвище Хімушкин, доктора технічних наук, що працював при советській торговельній комісії й збирав „назвичайно таємні матеріали, які стосуються американської авіаційної промисловості“. Росіяни збирають також подібні інформації про американську підводну флотію.

Було б небезпечною дурницею недооцінювати росіян, що вони нібито не

спроможні виробити атомову бомбу. Російське повідомлення, що п. Калашніков, одного з найвидатніших вчених, пібино кинуту до концентраційного табору, є також „советська дивов заслона“, як так званий, розпуск Комінтерну 1943 року.

Російські плани розбросання є фальшиві, це „гра на час“.

Як тільки триватиме що з Сталіном, Молотов заступить його. „Актори зміняться на сцені, але вистава продовжуватиметься. Редька не солодша від хрону“.

Мандрівники є небезпечніші, ніж комуністична партія, бо американці не мають можливості належно слідкувати за ними. Подібні особи (серед них є, як вказує Кравченко, навіть видатні американських часописів) роблять американцям більш злих, ніж 30% комуністів.

Советські офіційні чинники, не спростовуючи свідчень Кравченка, характеризують його лише як „зрадника“. (За часописом „Newsweek“, 1. 7). L. C.

Американський літун капітан В. Оден встановив рекорд швидкості за 73 годин (3 хвилини). Рекорд встановив спільно (Одену і фабрикантові Раймонд Одену) (19 год. і 33 хв.).

На фотії Північ закінчення полорожі, на аеродромі в Мінусі, азіанський реконструкцій бурхливий зустріч. На передньому плані бачимо Одену і північ, його дружину (праворуч) і американського промисловця Раймонда (ліворуч).

(Дена-НП-Бінал).

Переселенські заходи і можливості

Напередостатньому пленумі президії Головної Української Переселенської Ради на голову президії ГУПР'у обрано проф. Івана Розгона.

В розмові з нашим кореспондентом новий голова розповів про перспективи майбутнього переселення українських селян.

— Справа переселення тепер виходить з стадії конкретного розв'язання, — сказав проф. Ів. Розгон. — Очевидно, що в Німеччині ми не можемо залишитися. Фізично зловити робітників різних фахів уже мають можливість переселитися на постійну працю до Бельгії, Англії, Франції та Голландії. Залишається нерозв'язаним питання про переселення більшої кількості хліборобів, а також непрацездатних — стариків, інвалідів, дітей та шпашої науково-технічної інтелігенції.

Які можливості є тут? У справі непрацездатних 11-го серпня на спеціальній нараді національних комітетів, скликаних з ініціативи ГУПР, прийнято дві тези і доручено спеціальній комісії розробити конкретні пропозиції в цій справі для ІРО.

— Я вважаю, — каже проф. Ів. Розгон, — що ця справа можлива розв'язати шляхом створення в одній з країн Європи спеціальних будинків — санаторій, для яких можна використати й інші табори, і в тих будинках зосередити непрацездатних. Їх треба утримувати коштом світових християнських чи загальноукраїнських організацій і навіть за допомогою ІРО. Науково-культурні установи, насамперед Вільний Університет і УІП треба постаратися перевести в місце найбільшого скопчення української еміграції, створивши їм для того відповідну матеріально-технічну базу: масток, підприємства тощо.

Про переселення основної маси селян, сільсько-господарських робітників та непрацездатної до фізичної праці інтелігенції дбатимуть наші церкви: православна, греко-католицька і євангелістська. Греко-католицька і євангелістська церкви уже поробили відповідні заходи. Щодо православної церкви, то на останній Сесії Св. Синоду ухвалено також включитися в цю роботу. В питанні переселення наших людей з Німеччини до інших держав ухвалено

надалі співпрацювати з центральними переселенськими організаціями при ЦПУЕ та навізати контакт з ІРО і українськими допомоговими комітетами в Європі та за океаном.

Вирішено також доповідати з урядом країн, до яких виїхали наші люди, про делегування до них країн священиків для дальшої духовної опіки. За допомогою православного духовенства ухвалено провести по таборах реєстрацію усіх прагославних, опитуючи кожного, хто куди бажає їхати та сприяти організації переселенських пооперативних громад без різниці віровизнання.

Крім цього, ухвалено звернутися листовно до Понтифікальної еміграційної комісії в Римі, під протекторатом якої веде переселенську акцію греко-католицька церква, з пропозицією не робити під час переселенської акції різниці у віровизнанні, бо не призведе до ворожнечі між різними віросповіданнями громади однієї нації, що є для нас усіх країн небажаним.

Заходи церков у переселенні є лише підготовчими і допомоговими для ІРО, — підкреслив проф. Ів. Розгон і зазначив далі, що ГУПР сприятиме переселенню також окремих груп фахівців різної кваліфікації; для цього будуть вжиті заходи, щоб пов'язати професійні об'єднання наших фахівців з відповідними працелавними Європи і Америки (лікарі, техніки, інженери тощо). Треба мати на увазі, що існують закони в різних країнах, які по-різному обмежують працю чужинців. Це треба знати і відповідно до того пристосуватися. Напр., лікарі і правники не можуть займатися не тільки державними посадами, а й виконувати приватну практику в більшості країн, бо практика та пов'язана з певними правовими функціями. Тож без вострифікації дипломів у тих країнах не можна займатися ні державними посадами, ні виконувати приватну практику, але можна займатися проміжними станами, напр., вчені, лікарі медичні і ветеринарні, біологи можуть працювати в медично-санітарних лабораторіях, у виробництвах біопрепаратів тощо.

Правники, вчителі, письменники, мистці можуть працювати в бюрох, креслярських та інших подібних закладах. Для цього першим і дру-

гим треба підновити перекваліфікувати, одним навчати техніку медично-санітарного дослідження, а другим — доповідати, стенографію, машинопис, креслення тощо. Деякі наші об'єднання стали вже на цей шлях. Напр., об'єднання ветеринарних лікарів домовилося з одним із країнських іменних інститутів і перепускає бажаючих своїх членів через утворені цим інститутом курси перекваліфікації. По закінченні тритижневих курсів кожен слухач одержує про не диплом. Аналогічну роботу проважать деякі таборові управи. Все це дасть наші інтелігентній ширшій діапазон для пристосування до чужого світу.

ГУПР сприятиме також організації переселенських кооперативних громад. Її з них, що вже створені, мусять бути внутрішньо скріплені.

Заходами єпископа Мстислава уряд Аргентини дав згоду на переселення єпископа з його оточенням (2 тис. осіб). Отже на цій підставі на терені Грос-Гессену має бути організовано велику переселенську кооперативну громаду, куди входить і певний відсоток культурно-освітніх працівників, у тому числі єпископів, 4 священників, церковний хор та інші. Не виключено, що таку можливість матимуть і інші представники православної церкви.

Наприкінці розмови проф. Ів. Розгон сказав, що праця, яку доручило Переселенській Раді українське громадянство, в сучасних, не зовсім сприятливих умовах продовжується, особисто ви оптимістично дивитися на майбутнє і вірити у можливість успішного розміщення всіх українських скитальників. Г. Л.

Венесуела

Венесуела займає крайню північ південно-американського континенту — 1° на північ від рівня до 12° північної широти.

З півночі Венесуела омивається Караїбським морем, на заході межує з Колумбією, на сході — з британською Гвіною, а на півдні з Бразилією.

Природа та рельєф Венесуели дуже різноманітні. Щодо цього територія Венесуели можна орієнтовно поділити на три частини: північно-західну з передгір'ям Кордильєрів, укривтим пралісами, північно-східну — не Гвіанську височину, і третю — між обома цими зонами — місцевість низовини, що лежить по обидва боки річки Ориноко та її допливів.

Клімат Венесуели тропічний, гарячий і вологий. Дощі випадають з травня по листопад кількістю від 1000 до 2000 мм річно, залежно від місцевості; сухий період триває з грудня по квітень. Особливо гарячий та вологий клімат в найбільшій та найвищій частині Венесуели, що зветься „трієрра калієнта“, яка не піднісється вище 700 метр. над рівнем моря. Середня річна температура не спадає нижче +25° Ц, а протягом цілого року втримується близько +28° Ц з невеликими коливаннями. Взимку в липні місяці температура в середньому +20° Ц.

Доші, густі та сирі праліси, вологе повітря, яке прогрівастся рівнинним сонячним промінням — усе це спричиняє нездоровий клімат,

особливо в довші річки Ориноко та її дельти. Сузіштя та холодне зона, що охоплює терен від 700 до 2000 метр. над рівнем моря, з малими річними коливаннями температури, має тут назву „терра темпліа“. Від висоти 2000 метр., починаючи вгору, лежить холодне зона, що тягнеться аж до 4.500 метр. висоти, де вже починається межа вічного снігу.

Є ще кліматичні зони, що розташовані в тіні вітрів, де під час посухи тільки чоюють випадає тропічним сонцем трави та де-де стоять поодинокі дерева. Але під час дошової пори року, ці місцевості покриваються буйною тропічною трав'яною рослинністю.

Рослинність Венесуели надзвичайно різноманітна, нараховується, якщо брати з долини до смуги вічного снігу, щось біля 22.000 різних gatunkів рослин. Низини та схили Кордильєрських гір — аж до 3.000 метр. висоти — вкриті пралісами. Тут же ростуть: кава, какао, цукрова тростина, бавовник, риж тютюн, виногради, помаранчі, ананаси, ваніль, а також хінне дерево, кавчове, різні пальми, горіхи, лікарські та етероносні рослини.

Тваринний світ також різноманітний. Тут є ведмелі, пуми, ягури, торбуши, ліниви, різні мавпи тощо. З водних хижаків — кайман, або алігатор. Є також багато риб. З птахів тут масо палуги, колібрі, хижий птах-кондор. У десах повно різних отруйних гадюк, вужів,

комарів, хрущів, метеликів тощо. З домашніх тварин тут водяться коні, віслюки, мули, корови, свині, кози. У Венесуелі розводять також бджіл.

Населення Венесуели складається з мішанців — білих 80%. Переважають мулати (білі і чорні) та замбо (чорні й індіанці). Чистокровних індіанців маємо 2%; живуть вони в шовених областях, в напівдикому стані. Це караїби та араукари. Чорних — 5%; білих та креолів — 12%.

Державна мова — єспанська, релігія — римо-католицька, але державна визнає й інші релігії. Осніта людинності на низькому рівні: 70% — аналіфабети, хоч є університети та різні високі й фахові школи.

Сільсько-господарська людинність найбільше заселює гірські місцевості. Півнітатори продукують головню каву, какао, цукрову тростину, бавовник, тютюн та виногради і деякі тропічні культури; вілаговують домашню худобу. Харчі тубільного населення цілком відрізняються від харчів європейської людинності. Транспорт розвинений мало: залізничні короткі і здебільшого проміслові. Великий поліний шлях становить річка Ориноко. Сполучення авіама розвинено більше, але, зрозуміло, там де побудовано шляхи.

З мінеральних багатств Венесуели особливо багата нафтою (3-є місце в світі). З галузей промисловості найбільш розвинені такі: текстильна, хемічна, цементна, керамічна та скляна, паперова, консервна, олійна. Вивозить Венесуела нафту, каву, какао і золото.

Державний устрій Венесуели — федеративна республіка. На чолі держави стоїть президент. Законодавча влада — конгрес, складається з сенату (40 членів) та 128 депутатів, вибраних на 3 роки. Адміністративно республіка поділена на 20 держав, 2 території та 1 союзний повіт Столиця — Каракас — має 202.000 мешканців. Найбільший порт Венесуели — Каракабо — має 110.000 мешканців.

М. Захарайко.

Пожертва

Український ДП табір в Дорестені через редакцію „УВ“ вніс пожертву в сумі 500 км на пресовий фонд Товариства Українських Політв'язнів.

Управа табору в Дорестені.

Мирслав СТИРАНКА

Розсадники неучтва і примітивізму

(Закінчення)

Матеріалізм і ідеалізм — дві філософські течії

Безумовно, перед людством „стоїть руда низка питань, на які мусить бути дана ясна і чітка відповідь“. Але в уякому разі ці питання не дежать у протиставленні матеріалістичного та ідеалістичного світогляду та в протилежностях, які в боротьбі тих двох світоглядів випливають — як це твердять Ігнатій Озерський (автор статті „Краще над і“). Як ідеалістичний світогляд не мусить стояти по сторонам Бога взагалі, а християнству навпаки (маємо налі ідеалістичні теорії, що вороже ставилися до християнства, і до християнства), так само і матеріалізм, як теорія розуміння життя, не має нічого спільного з „мамоною“ — як це наголошує автор. Бо що це таке матеріалізм, а що ідеалізм?

Це є дві філософські теорії, з яких одна за першорядним буттям визнає дух (ідею), а друга — природу (матерію). Ідеалізм вважає, що через нашу свідомість ми доходимо до пізнання ма-

теріального світу буття, природи взагалі. Філософський же матеріалізм виходить з того, що матерія, природа, буття являють собою об'єктивну реальність, що вони існують самі від себе, незалежно від нашої свідомості, навіть від нашого існування взагалі. Отже матерія (не в шовеним розумінні того слова — мамона — як це грубо окреслив автор статті „Краще над і“, а в філософському, себто як складання, з якого збудований наш всесвіт), а не дух є первинним. Протиріччя цих двох філософських систем — матеріалізму й ідеалізму (що в філософії носить ще назву метафізики), коротко з'ясовані двома славетними формулами: матеріалісти твердять, що „буття визначає свідомість“, ідеалісти — навпаки: „свідомість визначає буття“.

Така постава справи одним і другим філософським табором ще не означає, що один відкидає ідею взагалі (матеріалізм), а другий її приймає (ідеалізм). Ні! І один і другий її приймає як осннову рушійну силу людського життя, тільки

ки що матеріалізм вважає її второром людського мозку. Іншими словами кажучи: матеріалізм твердить, що думка та її вислід (ідея) є продуктом матерії (мозку), яка досягла у своєму розвитку високого ступеня досконалості.

„Вище питання цілої філософії, — пише один із теоретиків матеріалізму Енгельс, — є питання про відношення думки до буття, духу та природи“. Філософи розділилися на два більші табори, у зв'язку з тим як відповідали вони на це питання. Ті, які твердили, що дух існував перед природою, створили ідеалістичний табір. Ті ж, які основним початком уважали природу, приймаючи до різних шкіл (систем) матеріалізму“.

Ці дві філософські системи (школи) започаткували грецькі філософи — Платон (ідеалізм) і Арістотель (матеріалізм) — і з того часу, себто вже 2000 років, філософи обох цих напрямків зазавжди сперечаються між собою за правильність своїх поглядів. До найвідоміших філософів ідеалістів новітніх часів належать Декарт, Кант, Гегель, Шопенгауер та інші. До матеріалістів — Лайбніц, Спіноза, французькі енциклопедисти, Енгельс, Маркс. Ці два останні зали початок школи так званого вільного матеріалізму, яка є філософською підставою так званого мар-

сизму чи інакше — наукового соціалізму, бо як бачимо, отже, марксизм є тільки одною з віток матеріалізму.

Тислчолітні змагання

Прихильники марксизму (наукового соціалізму), хоч і визнають діалектичний матеріалізм за свою філософську підставу, діляться на різні групи, залежно від того, як підходять до теоретичних і практичних питань дня. Відомо всім, що так звані західні соціал-демократи (реформісти), відкидають — як хибні і неправдиві — погляди Маркса про диктатуру пролетаріату, потребу перевести соціальні зміни революційними методами, зокрема погляди Маркса в ділянці моралі тощо. На ділі, крім марксизму більшовицького галу, які фактично на практиці визнають цілою дією з соціалізмом, ан з комунізма не мають нічого, немає вже сьогодні марксизму ортодоксу, які б придержувалися як догми кожної букви марксистського вчення. Нічого на світі немає абсолютно досконалого, отже і науковий соціалізм має свої добрі прикмети, але водночас і великі хибні.

Отже, не в боротьбі матеріалістичного та ідеалістичного світоглядів лежить зло, а в істинці, в тому, що є таке, що хотіло б соціалістичного змагання, що стало лже-

реолом поступу й науки. Коли середовищем з погляду розвою людства було найменше пільною доброю, то це тому, що год в ім'я християнства вичили кожний відомок раціоналізму, кожну сиробу наукового відкриття, які позорно йшли впроіз з християнською вірою. Сьогодні більшовизм став реакційним явищем, між іншим, і тому, що так сильно, терором спалив ці тисячолітні змагання людського духу, давши перевагу одній філософській галузі — матеріалістичному вченню.

Не в тому зло в нас, що є серед нашого суспільства прихильники матеріалізму та ідеалізму, як завжди і всюди серед культурного людства було і мабуть буде, а в тому, що існують такі Озерські та інші люди, які відкидають т. зв. матеріалістам навіть права називати себе українськими патріотами та піднімають їх під категорією трохи не національних зрадників. Зло в тому, що існують у нас середовища, які своє неучство і сантогановий хаос називають чомусь „чистоті“, несим і до кімби продумавши ідеалістичним світоглядом“ і в ім'я того свого „світогляду“ домагаються проти всіх, хто не є по їхньому баченню. Так то ці „ідеалісти“ розуміють свободу людини.

Підрізаний колос

(Грудка землі на свіжій могилі мистця-малювача, світлої пам'яті Миколи Жевага)

Наш прекрасний, вроджено-творчий, такий багато обдарований дитиною цінностями народ, через пошесті різних історичних катаклізмів почав масово вивчати свою духовну культуру лише в останніх десятиліттях. Скільки через прокляті умови нашого національного життя людство втратило дужих талантів, ба — навіть генії! Скільки творчих перлих серед нашого люду, що вискрало світлом б у людській душі, Антонович-Давидовичів — їм же вість числа, — повинні влучати й померлого пими днями на еміграції талановитого, дуже надійного, такого тонкого у внутрішніх відчуженнях і такого делікатного у зовнішніх мистецьких виявах —

У довжелезну мартирологію усіх цих зів'ялих наших квітів, пістрілених птахів, „пропаних сил“, усіх тих наших Ів. Вишенських, Т. Шевченків, Лесь Українок, Свідницьких, Л. Курбасів, М. Хвильових, Кулшів, Косинок, Пізмогильних, Антонович-Давидовичів — їм же вість числа, — повинні влучати й померлого пими днями на еміграції талановитого, дуже надійного, такого тонкого у внутрішніх відчуженнях і такого делікатного у зовнішніх мистецьких виявах —

Дорібок померлого мистця був невеликий. Та й як він міг бути великим, коли кожен день його життя був під загрозою большевицького засланця чи замурування в тюрму, а пізніше забиття літунською бомбою або виселення „в родівну“! А треба було лише трохи спокійних соняшних днів, щоб дужий талант виприсував пишним чарівним світлом. На превеликий жаль, цих спокійних соняшних днів не було в житті М. Жевага — і лише доживши до 40 років, тонкий артист у хуртовині наших днів мусів був, як підрізаний серпом колос, скинути свою голову.

Микола Жевага, як ми вже сказали, дивів по собі невеличку мистецьку спадщину. Але треба погодитися на його нечисленну продукцію (і то пензля, щоб світові роздивитися в очах, а в похмурій, замраченій душі „світальця“ воскрес явний образ коханого, покінченого, такою привабливою своєю сирим будинком, такого любого навіть у неспокійних сторонах різного краю. М. Жевага проживав у різно-

родних жанрах. Він був прекрасний портретист, надхнений декоратор, тонко-мистичний церковний малювач, глибоко-проникливий стилізатор народної пошесті й орнаменту. Але його стихією був — український пейзаж. Не той багато-пишний степовий Васильківського, не задумливо-соняшний Труша чи розкішний, як плахта, П. Холодного. Пейзаж П. Жевага — це „тиха заводь“. Якесь заквітчане серед нежуків озерце. Якесь ополонка, сажалка. Якесь застояла, позеленіла, вкрита ряскою велика калюжа. Якесь забуте людьми й Богом, заросле камішем чи осокою болотце. Це — мотиви Жевагових композицій.

Ніде яскравих кольорів. Ні краплини урочистої виставної декоративності. Ні сліду крикливих барв, контрастів, веселкової ефектності. Туман, відлічна тиша, непорушність, задумка, умирання в житті і житті в умирінні. Але це у Жевага не тхнуло девітанійською безнадійністю. Пейзаж М. Жевага — це тиха, сумна, але така мила, така нам рідна, так тонко прочута характеристика задвірків української природи. З гармонійним, просто ідеальним добром барв, з глибокою тонко-проникливою кольоровою відчуття, з чудовим, досконалим рисунком.

А на тлі цієї „тихкої заводі“ — коні. Завжди такі, такі нам знайомі українські коні. Коні були слабкістю М. Жевага. Вони виступали в його картинах, як вродливі чарівні істоти. Не спінені, розгарячені шаленим рухом коні Перфеського чи Самокиші. А спокійні, тихі, задумливі українські коні, як спокійна, тиха, задумлива вся українська природа й вихована вдача самого артиста.

В прекрасній репозитії М. Островерхи на Львів. виставу образів 1943р. скарактеризовано Жевагову, скупку на виставі творчість такими словами: „Той рисунок, композиция, колорит — це незаперечна культура нашої школи, тієї школи, що за останні десятиліття років так швидко зв'язала з Ю. Нарбутом, братами В. і Ф. Кричевськими, з Козником. Гляньте на ті картини М. Жевага, Ю. Квищенко, П. Компанієвич, Л. Морозової. Це ж і є та школа, основа,

з якої виходять, родяться твори мистецьких вартостей, що їх не кожен мистець спроможний осилити“.

В другому огляді Жевагової творчості проф. Д. Горнякевича читаємо: „Загальну увагу звертають на себе картини Миколи Жевага. Можна лише жалувати, що їх на виставі замало (сьогодні три картини). Жевага — це зовсім зрілий, свідомий своєї цілі мистець, що знаменито опанував рисунок і володіє прегарно технікою. Ті прикмети виваля найкраще його картина „Вересень“, де серед ланів, покритих стернем, іде жінка за плугом. Ця жіночка постає — то не невільниця своїх хліборобських обов'язків. З її постави видно, що вона панує над тією плодючою землею, вона — її володарка і зв'язана з нею нерозривною, спокійною силою“.

Ми не маємо можливості дати ширшої публіці репродукції Жевагових композицій, бо вони або залишилися за залізною заслоною, або вивезені до далекої Америки. Подомо пізніше деякі з них.

М. Жевага зійшов у могилу в розквіті своїх сил, багатонадійний мистець високої культури, тонкого чуття і глибокої проникливості.

І не дивно, що на вістку про його смерть з'їхалися до глухого провінційного селаті у Вюртембергу (Wueringen-Enz) групи людей — і своїх, і чужих, що відчули необхідність втрату. На превеликий жаль і сором, крім однієї панни, не прийшли віддати останньої пошани покійному мистцеві піхто з обивателів того табору (Карльсруе), до якого м. Жевага належав, хоч віддає до нього — всього пара десятків км. Бо це був не фестиваль, не танцева забава і не матч, що притягають таку масу наших людей, а лише сумний похорон славного, трагічно згаслого в еміграційних сутінках українського мистця.

ФЕДІР ЛУДКО.
PS. В інтимній обстановці гурт земляків поховав покійного М. Жевага на німецькому цвинтарі в Wueringen-Enz коло Forstheim'u. Над могилою дуже чулу промову виголосив душпастир о. Ю. Микитин. В імені об'єднання українських мистців довше слово сказав президент ОМ письменників Улас Самчук. В кінці промови він посплав труну покійного психом з-над Дніпра. На могилу покладено 15 вишків із живих квітів.
Ф. Д.

Силувана історіософія і невдалий твір

Ю. Косач вдало взяв за трагедію „Діяство“ постать Юрія Хмельницького. В цьому бо, в його політичній „трагедії“ чи не найкращіше відбитися трагічна доля українського народу, що був увесь час у ворожому оточенні, і не зрозуміло навіть його (народу) героїчність зусилля. Ця тема так актуальна, що така ситуація пізком повторилася і в наших незалежних незалежних змаганнях. Там то немає ніякої потреби для розкриття цієї трагедії в образі цього нещасливого гетьмана узавантажено до якихось „мистичних джерел“. На жаль, автор „Діяства“ став на цей останній шлях. Він поставив собі завдання „знайти надзвичайну енергію (інтерес) в історії українського народу“. Ця ситуація історіософії привела до неперотного застосування теми й мотивів, до композиційної абсурдності в ситуації (інтермедія і „інтермедія інтермедії“, епілог), до суперечностей в ідеях та образах. Якщо виходити з тексту самої п'єси, то трудно сказати, що хотів висловити автор своїм твором. Через те мачові доводиться відгукуватися на його власний коментар, доданий у виставі „Слова від автора“. З ідей, що їх підкреслює коментар, чи не найважливіша ідея національної гідності українського народу, що він боронить перед „сьогоднішнім прапиром українського імені й аматорами зменшення українського „діяства“ (ст. 5). І от диво дивне: в п'єсі, в образах і ситуації (а не в висловлюваннях персоналії) він приймає що гірше, бо: а) найпозитивніший у нього образ-чужинець „шкот“ Гордон, б) найвищий ікості української людини добирає в наподобуванні чужих зразків (випадає тим, що й наша „еліта“ мила по-західному говорити, що й Україна мала „культурно-політичні зв'язки з німцями“, що й у нас була псевдохристиянська бутаторія з „Марсамі“, з „Олімпом“, що й нам Цезар був не чужий і ін.). Це ж якраз і є психологічна ознака того мужика, що пиється в пани і хоче показати, що й він уміє „по-панському“ балакати! Чи ж не не припинення для нашого народу? Велику суперечність дав Косач і в образі самого Юрія Хмельницького. З одного боку, в нього є риси реального Юрія Хмельницького, себто фактично людини нікчемної, непридатної для тієї ролі, яку й наклали обставини (це ж про нього в народі склалися приповідки: „до булави треба голову“!) — дріб'язкова мистичність, відношування вавіг прихильних до нього людей, і з другого — він носій історичної долі українського народу, безсмертний герой („Може, й живе. Він усіх нас. До спокійнику. Поки прагнення. Поки сміємо, поки негнупі“).

Дуже велика хибка твору — неопрацьованість тексту. Так, у довгій розмові вартонів (ст. 7-9) наваля чі всі репліки потрібні. Те саме можна сказати про розмову шварців (ст. 32-35). Спінтався в мові усіх персонажів без будь-якої індивідуалізації — всі мають „рубану“ мову, таку, як уже згадано в отому „Може, й живе“. Або ще: „У нижній башті. Біля жидів. Двоє. Й

із башти Баторія — один, той...“ Ілюді не просто „пастиння слівес“, в якоту годі дозвубатися змісту. Напр.: „Райна“. При низькому голосі нема варту. Дупечка нема. Тільки височінь і камінь. І свічі палятьчоту. Жоті леза прихилися в темноті. Дупечка нежана, а хочуть у височінь. І тім ходять. Поміж тінями мене приторнуди. б, так сакають. Але мотяться в не моту...“ Це в мові живої людини, — тож можна собі уявити, що буде в „інтермедії інтермедії“, що написана жергм „визчелю“ школярських вприв XVI-XVII в. Тут уже автор дав ту „барокову реторичку“, що й він ставить над твором навіть в. Вишнеченка. Маликої Малиної людини, відрваної від рідного краю і від живої дійсності візгалі!

Не кращий нього із дрібниці „реалізм“ кості в грі (як в Європі), на руках росте замість коронової така „ліпка“ рослина, як „раблерено“, український борщ із панамоном тощо. Правда, автор „свідомо зряса баласту історичної правди“ — адез панно тоді ми дає реалістичні деталі?

Словом, автор поспіша з опублікуванням цього тексту. Та й хіба тільки цього? Просто до базю робиться жаль, коли подумаєш, що ця хибна людина так марує свій час, химерить замість щоб поважно працювати. Мачові стає на пам'яті, що геніальний М. Горький по сім раз внаслідуючи переписував свої твори... Досада бере також і на тих, що сприйняли цьому — треба сказати прямо! — хатиринитву талановитого письменника (як от хоч би й Блавацький, що поспішав із Косачем „Ворогом“). Неяке люди думають, що з кількості написаного може утворитися Косачева школа в письменстві чи „театр Юрія Косача“, як це вже проголошено в цьому останньому виванні на 64 ст.?

В. ЧАПЛЕНКО.

„Українське Мистецтво“ ч. 2

Вже вийшов друком і поступив у продаж альманах ч. 2

„Українське Мистецтво“, видання Української Спілки Образотворчих Мистців.

Зміст:

1. Олександра Повстенко: Фрески мозаїк Михайлівського (Шантрівського) монастиря в Києві.

2. Михайло Дмитренко: На виставі Українських Мистців у Мюнхені.

3. Мистці про мистецтво.

4. Огляд виставок: 60 ілюстрацій і кольорових репродукцій присвячених виставі Українських Мистців у Мюнхені.

Ціна альманаху 15-НМ. Кольовортен 30% знижки.

Замовляти в Адміністрації „Українська Трібуна“: München 8. Friedrichstr. 53/P, USA Zone, Germany.

Фалшиві висновки з фалшивою оцінкою

З тривожними філософічними хаосу ідеологи типу Озерського і Ко — заходять в отаке саме хаотичне тривожниця практичної політики. Оцінюючи ситуацію в Україні, Озерський доходить висновку, до якого ще не дійшов жалний український соціаліст. Він твердить, ні менше — ні більше, тільки що в СССР існує соціалістичний устрій. Звичайно! Коли хтось не засвоїв собі основних понять, що таке матеріалізм та ідеалізм, коли хтось всі соціалістичні теорії та всі соціалістичні скарди в один „котлодок“ марксизму, не знаючи того, що, крім марксистського соціалізму, існують ще глибоко науково обгрунтовані соціалістичні теорії ідеалістичного напрямку (Фур'є, Сен-Сімон, Прудон), коли хтось твердить, що англійська лейбористська партія нічого спільного з соціалізмом не має, хоч відома соціалістичне товариство фабіанів в Лондоні і є шкраз ідеологічною кузницею, в якій виховуються всі практично-соціалістичні починаючи лейбор-партії — то, звичайна річ, того розу люди не зуміють підрізати соціалізму від теоретичного реалістичного державно-капіталістичного ладу, який панує в СССР. Що таке становиме є

но шкідливе хоч би тільки з погляду тактики боротьби з большевизмом, що цілий світ починає дивитися на СССР як на реакційно-тоталітарне явище, що піла боротьба з большевизмом в країні йде під гаслами викривання большевизму, як зрадливого революції і соціалізму — це аж ні трохи не обходить наших доморослих еміграційних „ідеологів“ і „політиків“. Щоб задля своїх вузько-партійних інтересів розправитися в невинним ім соціалізмом, вони не вагаються називати СССР соціалістичною країною, мовляв, бачите, як виглядає соціалізм на практиці.

Матеріалістичній, що його репрезентує СССР, протиставляє наш ідеолог християнство, як носія свободи. Це правда, що нема вишого розуміння свободи, як у християнстві. Але це теж правда, що люди не раз впродовж історії жажливо викривляли ідеї християнства, з ім'ям Христа на устах допускалися великих злочинів. Чи треба пригадувати часи інквізиції? Але чи з цього приводу можна засуджувати саму величезну ідею християнства? Чи тому, отже, що большевики в ім'я соціалізму допускаються найбільших злочинів проти людства, треба засуджувати, зоглядувати і висловити одну з найбільших ідей соціальної справедливості наших часів — соціалізм?

Маркс і советський „соціалізм“

Не соціалізм, навіть не марксизм винні в тому, що в СССР панує тоталітарний устрій, національне, індивідуальне та соціальне поневолення людини, а кілька авантюристів, доктринерів, злочинців, що засліплені своєю хворобливою візією, сполученою з жагою панування, кажуть, що все це вони роблять в ім'я соціалізму для добра людства. Коли б Маркс побачив, як здійснюються в СССР його теорії, він напевно сказав би: не нічого спільного не має з моїми ідеями. Бо що, для прикладу, має спільного його теорія диктатури пролетаріату, себто диктатури, на його думку, найпередовішої класи, що єдина найвище несе прапори свободи і соціальної справедливості, з диктатурою над пролетаріатом, з повним поневоленням робітництва, що існує в СССР?

Що має спільного Марксів теорія про соціалізацію засобів виробництва з державно-капіталістичною невільничою системою господарства, яка тепер існує в СССР? Чи Марксів інтернаціональний гасла єдності робітництва мають щось спільного з русифікаційно-імперіалістичними тенденціями в СССР, які є істинним змістом московського „інтернаціоналізму“? Дійсно, система мусить закономірно привести до такого

стану, який існує в СССР, але не система соціалізму як такого чи навіть марксизму, тільки та система, яка вже в своїх першопочинах мала зародки зла; ті зародки гніздяться в старих традиціях російського імперіалізму та в історичній спадщині традицій Іванів Грозних, Петрів Великих, унаслідок яких большевизмом.

Як же наївно та по-літваськи на тому тлі звучить фразеологія наших загумікованих „ідеологів“ про те, що „немає жадної країни в світі, де громадсько-політичний лад у принципі виглядав би інакше як СССР, коли б там був здійснений марксизм“. Коли б у Франції був здійснений марксизм за директивами з Москви, то, звичайна річ, він виглядав би так, як і в СССР. Але що цей „марксизм“ мав би спільного з Марксом? Ще більше наївно звучить твердження, що хоч в Югославії немає окупаційних російських військ, а все ж таки система та сама, що в СССР. Чи „ідеолог“ з „Трибуни“ павний, чи може має свої укріпні цілі в такому ставленні справ? Чи йому нічого невідомо, як відбувається насадження „соціалістичної“ системи в країнах за залізною заслоною? Це правда, що в Югославії нема російських окупаційних військ, але зате є НКВД та агенти Комінтерну, насаждені Москвою, так само

як у всіх інших країнах большевицької сфери впливу.

Соціалізм і національна ідея

Питання — чи в Україні з хмельником упадку дотеперішнього режиму буде йти від соціалізму до правління — є питання дискусійне. На всякий випадок стихійна десоціалізація, яку пропонує автор, в перших днях після упадку дотеперішнього режиму була б однією великою економічною катастрофою, і тільки хіба зовсім беззагогого люди, що опинилися б при владі, захотіли свідомо до цього допустити. Певне також і це, що вважати деякий відступ в напрямі правління, в наслідок дотеперішнього большевицьких насильних насильно-соціалістичних експериментів, що не означатиме, що соціалізм через те став реакційною системою. Вважати сто років назад доля соціалізму завжди була прогресивною і таким залишатися на довго, не звичайно на такий або інший хвилюний стан. Хай наші доморослі протизакони соціалізму візьмуть першого ліпшого доброго підручника історії, тоді ствердять зовсім згого ролі і засади соціалізму для цивілізації взагалі для розвитку національної ідеї. Голі собі уявити і розуміти національну ідею без соціалізму. Тільки здала соціалізм, що зберігає таку (Зазначено на 6-й сторінці).

Закарпатець оповідає

(Продовження)

Під душогубним законом

Під душогубним советським законом у кожному селі комсомольські курси скоро відкрили, міліційну дружину компартійну заснували.

Багато тоді енкаведисти людей на свою руку дістали...

Прийдуть до чоловіка і скажуть: — Ти говориш ті й ті слова проти Советського Союзу. Так понаєс під статтю, котра осудила тебе на 15 літ до Сибіру.

А той чоловік:

— Ой лихо мені! Та за що це ви?! Та я ж нічого такого ніде не казав! Та це ж на мене набрехано!..

А вони йому:

— Отож слухай та розважай. Як ти хочеш і будеш пам'ятувати два роки, то все тобі буде прощено. Тільки маєш часто нам подавати людей, котрі дещо говорять проти Росії... І що більше подаєш, то скорше буде тобі прощено твої гріхи.

Отакі задачі давали енкаведисти декотрим людям!

І були такі дурні, котрі думали, що їм справді так простять, що вони випуляться із напасті і воліли інших, невинних людей у смолі топшити, чорнити. Але й їх самих невдовзі забирали, і вони десь пропадали...

І мене мучили...

27-го лютого 1946 року взяли й мене на муки...

Сільські заповідні написали до окружної команди НКВД за мене, що я маю союз із бандерівцями і що я пошу їм іста.

І було ще написано, що я казав: шби за два роки розпадеться комунізм, як розпався фашизм. Та ще було написано, що я казав, шби за два роки будуть із свічками шукати, котрий був комуністом...

На ці протоколи і прийшли вночі 27-го лютого та й забрали мене до тієї команди енкаведистів.

І п'ять днів мене мучили там... Босоніж замикали мене до пив-

ниці. А до тої пивниці воли напушено і тая вода вже замерзла...

І я не годен був не то що лягти заснути, а й стояти. Цілу ніч я скакав, щоб не замерзнути... Там я й здоров'я стратив. Чиряками всього склало, а поперек і досі болить, розігнути не можу. Хотіли — болить, сяду — болить, ляжу — болить...

Істи мені давали — солону рибку. І так дуже солону! І раз на добу малий шматочок хліба, дуже сухий і теж дуже солоний. А пити — теплої воду...

Року 1939, як упала наша Карпатська Україна, то за те, що я був січовиком, малярі били мене так, що я вмирав і ледве живий лишився... Але такої тяжкої муки, як оце за большевників, за отих п'ять днів, я від малярів не знав.

Я їм кажу, отим енкаведистам:

— Та я ж перед приходом фронту на Закарпаття 14 місяців був у партизанах! Та я ж воював проти фашистів!...

Нас, бачите, було 150 хлопців, що втікали від малярів, так ми й стали партизанами. Був у нас і капітан свій... Ото ми під горою Вороненкою, на Ясині, двокілометровий тунель з обох боків мінами завалили. А у тому тунелі й ешелон з малярами та німцями лишився заспаний... Вже як фронт пройшов, його руські одкопали... Та після того, як ми завалили отой тунель, німці знайшли нас під Говерлею і розбили, потрошили...

Так от я й кажу енкаведистам, отим моїм мучителям:

— За що мучите? Малярі мене убивали, німці ледве не замордували, а тепер ще й ви зачинаєте катувати!

А вони мені:

— Якби фашисти тебе замордували, ми б пам'ятника тобі поставили, "родина" гордилася б тобою, а тепер ти тільки зменшив...

А при енкаведистах працювали і ті люди, що й за малярів нас мучили... І тепер вони знову мучили... Ой-ой! Та ще й як же мучили!...

І настав третій день моїх мук

І настав третій день моїх мук...

Привели мене на допит. Дали мені сісти на крісло та й кажуть:

— Ось слухай! Коли ти розкажеш усе по правді, добровільно, де є більша частина бандерівців, де є старший комендент, де є разювсилачка, де є яка родина тих офіцерів, та коли англійські літаки приносили зброю, і на котрого дагунку казали, що буде півня з Росією, коли на ці питання ти правдиво відповіси, то наша "родина" дасть тобі медалю і ти будеш героєм. І ще дамо тобі й службу, яку собі вибереш. І велику платню діставитимеш...

Та я відповів, що нічого того не знаю і не можу на ці питання ні одного слова потвердити, бо я ж нічого не бачив, ні з ким не говорив і нікому не посив іста. Я сказав їм, що нема правди ані жалючого слова у тому протоколі, що на мене написали.

А допитувач як крикне:

— Вреш, капалія! Говори, де банзіра? Говори, — кричить, — коли Англія зброю приносила? Що вона обіцявала? На коли війну призначувала?...

— Та нічого, — кажу, — не знаю того.

— А-а, так ти не хочеш вказати добровільно? Ну то ми ось зробимо тобі так, що ти швидко заговорити, як тоді балакав, коли мамину цицю ссав.

Аж тут один — хоп мене за чуба та як торгне мені голову, як нахилить її до колінам. А другий тієї ж секунди — лусь мене з усього маху в потилицю товстою палицею з гуми!

Я галав, що бомба вибухнула в мене на голові!... Жален хлоп не годен витримати того удару і встати після того з стільця.

І знову — бах!... Страшна електрика блиснула мені в очі. Всюди закололо, наче я пальцем необачно доторкнувся до наелектризованого дроту.

муть в парі з загальним розвоєм країни, перевести свої реформи в життя, вказуючи на практиці їхню користь. Як далеко зайдуть ті реформи, чи вони спиняться на т. зв. соціалізації засобів виробництва в цілому, чи може треба буде розв'язати аграрне питання інакше, як не собі сьогодні теоретички соціалізму уявляють, це покаже майбутнє. На всякий випадок осередком всіх реформ мусить бути не догма, а людина. Бо не важко є, чи з точки погляду неадекватних (ніщо, що людина створила, не є досконале) теорії соціалізму, не зважаючи на все, вони є все таки переведені в життя. Важне є те, щоб в даній життєвій системі людина могла вільно жити, всебічно розвиватися та по зможі якнайбільше справедливо користуватися з земних дібр.

Поправка

У попередньому ч. "УВ" у статті М. Старицького траплялися помилки. На сторінці 3-тій, в останній шпальті внизу треба читати:

Саме наше пронацсальство і хуторниство, так блискуче скритиковане Донцовим (і додаймо: Хвильоним та товаришами. В тому Донцов і вони одногудні), "Ідеологія" "Визвольної Політики" впадають одним з основних стовпів української політики.

На стор. 4, в 3-тій шпальті внизу, замість "Але ж, на зло і на пасти..." треба: "на зло і нещастя".

У ч. 55-56 "УВ" на 3-тій сторінці під загальною статтю "Галичина й наддніпрянщина" надруковано написав С. Чернецький, а треба: Антін Чернецький.

РЕДАКЦІЯ

11-го серпня 1947 р. до Лондону прибув з Африки корабель "Добра Надія", з багатьма звірами на борту.

На фото: Міс Стейнтон (ліворуч), відомо як мисливця на диких звірів, задовольняє спрагу своїх "наймеліших", підманих також в Африку (Дена-Біла).

А як дістав я третій удар — то знову тріснуло, наче блискавка, знов усюди закололо і здалося мені, наче з мене здирав хтось шкуру разом із нігтями. І я вже став не владний ані ногами, ані руками, ані очима. І зсунувся я з стільця додолу, і впав, як мертвий...

Отак три дні мучили мене все випитували...

А четвертої днини завади мене до одної кімнати.

А там був великий стіл — два метри широкий і накритий скатертю. Скоро тую скатерть зняли і я лилюсь — аж при одному кіпці трохи видко реміні і при другому — реміні. Якійсь чудний він мені отой стіл...

От один енкаведист підійшов до того стола та й зачав іззаду, знизу, крутити якийсь шруб. І зачав один бік стола уставати, підводитися. Та й стала дошка стола трохи не руба...

Тоді взяли мене, поставили спиною до того піднятого стола, нахилили мене назад і притисли мою спину до дошки. Потім розіп'яли мої руки та й ну пришвартовувати їх отими ремінями до стола. І пришвартовували!...

Я думав, що знову будуть бити мене, прив'язаного, розіп'ятого, але ні, не били... Тільки зачали крутити іззаду якийсь там шруб і той стіл зачав роздвоюватися. І пішла одна половина стола в один бік, а друга — в супротивний. І зачало мені руки розтягати, аж лущали, і в грудях зачало хрустіти...

А потім зачав кат крутити іншого шруба, і стіл став знову спускатися додолу. Чую — аж не можу вже й встати на ногах: ноги сковують... І ось я вже й повиснув розіп'ятий на похилений дощці столу... А ті енкаведисти посідали, як у гостині, на крісла, курять цигарки і питають...

І все одно й те саме питали, і я все одне й те саме відповідав.

Тернів я, перемагав біль...

Аж ось уже прийшло так, як ото догоріє і гасне свічка, так почало гаснути й моє життя. І згасло...

Опритомнів я вже не відразу. На мене лили воду, і за руки й за ноги тресли, і тягли то туди, то сюди... І я очутився.

А п'ятої днини: "Чи багато маєш грошей дома..."

А п'ятої днини знову допитували мене і знову питати...

Після того один майор, капітан і лейтенант ойшли до другої кімнати і засудили мене на 20 років за те, що, молви, маю союз із бандерівцями. Вичитали мені свої закони, і я мусив підписати той присуд.

А потім прийшов лейтенант, котрий усе заходив до мене додому папиратися без грошей горілки, і побито дуже засмутився, що мене засудили на 20 років.

Коли ми лишилися вдома у тій канцелярії, каже він мені:

— Може б я спробував тебе якось ослобонити?..

А я:

— Рятуй мене, чоловіче!

А він:

— А чи маєш дома много рублів?

— Та щось там маю, — кажу, — тисяч із вісім.

А він:

— А купи мені шивелю, штани і фуфайку?

У того, бачите, як п'яний був, все те покрадено.

— Куплю, — кажу.

А він:

— А будеш мені помагати бандерівцям ловити?

Думаю: нехай пообіцяю, аби врятував, а там уже якось буде...

Та й знов відповідаю йому:

— Буду...

І коли увійшли ті, що судили мене, то одей мій лейтенант зачав з ними говорити, що він потребує мене собі, що я буду помагати йому бандерівцям ловити.

І ті суди на те пристали. Але дали мені завдання, що коли я залапаю 20 бандерівців, то буде мені усе прощено.

І ввечері пустили мене на волю...

(Далі буде)

М. ФІЛОМЕЯ

Розсадники неучтва і примітивізму

(Закінчення з 5-ої сторінки)

пляну увагу на соціальний гніт та боротьбу за соціальну справедливість, змогли народити маси піднести із свого нужденного життя на вищий життєвий рівень і стати спорою національно-визвольних рухів. Отже прогресивні реформи називаються лівими не тільки тому, що, як думав автор, "соціалісти свідомі про лівому боці в парламенті, а тому, що вони були фактичними носіями і борцями за ті реформи, та що власне величезну більшість тих реформ належить запланувати саме соціалістам.

Французька революція висунула гасла волі, рівності й братерства, але ці гасла стосувалися не до всіх. Тільки буржуазія скористалася з них. Селянський і робітничий стан і далі тільки формально користувався ними, особливо в розподілі земельних дібр. Заслугою соціалістів було те, що вони вивели ідею справедливо-го розподілу тих дібр серед усіх людей, позбави весті за що ідею боротьбу і сьогодні за не саме діли борються. Правда, ситуація змінилася остільки, що фронт збільшився. Поруч старого противника капіталізму став новий противник — державний капіталізм в СССР. І з ним теж веде соціалізм боротьбу і то саме в ім'я соціалістичних ідей. Для того твердження "ідеологія" з "Трабуні", мова, "соціалізм — переверт в тоталітарний край не вітме" під гаслом соціалізму, не є відрив від правди. Бо

відомо, що боротьба в Україні на сьогодні вже проходить саме під гаслами соціалізму. Ціла програма й гасла визвольного руху в Україні є сутю-соціалістичного змісту. Отже практика революційної боротьби вже вказала, які гасла та ідеї є приємні для широких трудових мас: чи гасла "здобутків революції", чи може гасла тих, які називають ті здобутки і саму революцію "радянською з калом".

Хто є представником прогресу, а хто — реакції

Тут шойно насправді виявляється, хто є насправді представником прогресу, а хто — реакції. Не важко те, чи в даному моменті прийде ліквідація кохазів і заведення трудової власності на землю, що зрештою є дуже проблематичне, бо, на нашу думку, розв'яз під дворейково, себто в напрямі привернення дрібновласницької господарки і в напрямі переміни большевиських кохазів на правліні артілі, в яких селянин почувається дійсним співласником, а не державним наймитом. Ми вже стверджали, що в СССР не існує жаден соціалізм, тільки державний капіталізм. Отже відворот від цієї системи зовсім не означає відвороту від соціалізму. Цей відворот для соціалізму може бути тільки позитивний. Бо шойно звинщення насильно накинених форм дасть змогу соціалістичній зовсім іншими методами, методами, що йти-

Бюро перекладів

Dipl. Ing. Nico von Bert, (14a)Ulm/D., Elisabethenstr. 4, Parterre.

Приймає і в найкоротші терміни виконує:

- 1) Переклади документів та виступання з російської, української, польської, румунської і чеської мов на англійську, французьку, німецьку та еспанську мови.
- 2) Дипломи та ремісничі посвідчення виконуються друкарським чином відданих установах.
- 3) Документи та переклади завіряються у німецьких нотаріусів або у німецьких консулах.
- 4) Виконання формулярів в справах консула, шлюбу, народження та офіційних службових списків.

Посилайте поштою або відвідайте самі.

БЮРО ПЕРЕКЛАДІВ

Студентська зустріч у Берхтесгадені

(Репортаж)

На ставіях людино. Всі поїзди до Берхтесгадену переповнені. Всюди чути українську мову. В деяких вагонах — лише українці, чути спів, сміх, веселі розмови і жарти. З переднього вагону лунає пісня:

„Ой видно село, широке село під горою...“

І інші вагони підхоплюють, і на німецькому напізвученому вокзалі хвилю розливається гучний бадьорий спів. Кілька хвилин зупинка — і поїзд мчить поміж скелястими схилами Баварських Альп. Шораз далі й далі, а пісня пробивається крізь вікно і з шумом вітру під ритмічний стук коліс лунає над чужими просторами. Ідемо до Берхтесгадену.

При вході до табору „Орлік“ нас зустрічають привітні постаті друзів — місцевих студентів; таборів поліцаї розводять на призначені місця на нічліг. При брамі зустрічаються близькі і знайомі, що приїхали з різних міст, з різних шкіл і університетів, — такі, що вже навіть по декілька років не бачились. Ось чую мову колеги з моїх сторін, але ще сумніваюсь. Підходжу ближче, питаю. Так. І ми по-дружньому стискаємо один одному руки. А поруч сотні таких, як ми.

Ще перед нами привіло багато і вже в суботу ввечері було щось із 500 приїжджих студентів. А крім студентів мешканці табору мають ще коло 300 приїжджих українців з інших таборів.

— У нас так шодня, — каже таборовий поліцай: — шодня поїде 300 гостей.

Розходимося по кімнатах, на нічліг, щоб завтра рано встати. Завтра перша подорож у гори.

Великою колоною, стрункими рядами по чотирьох, з бойовим маршем, рушили студенти в похід. Від пісні далеко в гору йшла луна. Понад 800 студентів-юнаків і дівчат, з різних областей і міст України. А поруч краса баварських Альп, схили і шпалі скель, шум водоспаду і дзвіні мелодії гірських струмків. Понад 30 кілометрів гірськими дорогами, вірніше, не дорогами, а стежками пройшли перший день. Понад 30 км пішки, а проте ніякої втоми.

А ввечері всі пішли до сусіднього табору на концерт, влаштований, як і всі зустрічі, об'єднаннями українських студентів в Берхтесгадені. Від громадянства привітав гостей проф. Г. Мартиненко, після чого почалась власна концертна програма: ду-

ети сестер М. і Д. Дублянець, сольові точки скрипачки О. Тарнавської-Когут, рецитатія (неповна) вірша С. Гордієнського „Сучасникам“, власні композиції на клавирі І. Соколяцького і приспівний спів соковитого й свіжого баритона В. Саковського. Десять хвилин перерви і знову в залі лунають фортепіанові звуки. Це видатний майстер-піаніст Р. Савицький. За ним мішаний хор „Бони“ (диригент д-р Р. Ставницький) виконує пісні вароші. Особливо владими були гагілки, зокрема „Зельман“. Ще проноситься всією залом співаний студентський гімн „Gaudeamus“ і концерт закінчується. Один, повний яскравих вражень, день за нами.

На другий день встали ще раніше. Вирушили на королівське озеро і в гори до льодових печер. Особливо захоплювалися красою природи ті, хто був тут уперше. Увечері — студентська ватра, розваги, пісні і жарти. На третій день — екскурсія до соляних печер. Футбольний матч, волейбол, а по поверненні ввечері — танці аж до ранку. Ось тут то й почувався дехто у невідповідній ситуації, особливо ті, що впродовж там, де танці вважали „буржуазним предроздумом“.

Минуло три дні великої студентської зустрічі. Три дні, в які забулись шоденні турботи сірих буднів.

Для студентства це була велика радість і дарунок, за які організаторам зустрічі — об'єднанням українських студентів в Берхтесгадені належить привітання і подяка від усього студентства. Технічно-організаційна сторона зустрічі в загальному стояла цілком добре, не зважаючи на те, що ОУС не сподіюлась такої великої кількості учасників-студентів і гостей. Доводиться лише висловити жаль, що не відбувся запланований програмою один-єдиний реферат д-ра Остапа Гриця, відомого літературного критика і публіциста. Очевидно, це пов'язано з перевантаженням програми, проте слід було запобігти цьому, передбачивши „стиснувши“ деякі точки програми розваг. Але загальне враження в учасників зустрічі залишилось цілком позитивне. Багато студентів з різних університетських осередків мали нагоду ближче познайомитися і затіснити дружні взаємини з попереднього знайомства чи нав'язати нові. Тож нема сумніву, що ця зустріч становить великий крок на шляху дальшого об'єднання і згуртування студентських лав.

Вол. ДУБНЯК.

Бад Верісгофен

Невеличка українська колонія в частині курортного місті Бад Верісгофені, відомому завдяки баварським осередкам водолікування (тут колись жив і діяв славний німецький лікар гідро-терапевт Кнапп) розміщена в трьох маленьких таборках-готелях: Парк-Готель, Ральд-Готель і Лютипольд. Крім цього, деякі розли мешкають приватно, побираючи харчі з ІРО.

Від часу, коли зорганізовано Український Комітет (голова д-р Перегінєць) для координації діяльності таборових управ і очолення спільної акції українців на терені Бад Верісгофену, культурно-освітня праця помітно поживилася. В серпні, напри., відбулося вже два шкільних рефератів науковців, запрошених з Мюнхену: д-ра Шлемкевича, що викладає реферат на тему „За українські правові норми“ ректора Вільного Українського Університету проф. В. Шерба-

цького — на тему „Малі речі великого значення“.

Обидва реферати, глибокі своїм змістом і цікаві формою викладу, привадили чималу аудиторію. За організацію їх Українському Комітетові на чолі з уже згаданим д-ром Перегінєцем належить шпра подяка, бо саме такі реферати сприяють формуванню здорової громадсько-політичної думки, а тим самим правдивому національному вихованню нашого загалу.

Слід згадати ще про інтенсивну працю дитячого садка. Відбулося вже декілька так званих „дитячих полів“, на яких зібрані батьки і взагалі громадянство мали прислухатися до чуття дитячий спів і милу дитячу гру в веселих спелках-картинках. Ці дитячі вистави свідчать про зміну й віддану працю виконавців і голівки керівниці дитячого садка пані Артюшенко.

А. Юр.

Конференція УВАН в Ашаффенбурзі

17-го серпня п. р. в Ашаффенбурзі відкрилася конференція УВАН передісторії і ранньої історії. Конференцію відкрив голова президіального бюро УВАН д-р Л. Білецький, привітавши учасників конференції, гостей та таборовий провід. Перший день праці розпочався під головуванням проф. Міллера. Першою точкою на порядку денному стояв реферат проф. Міллера на тему „Приазовська Русь“ за археологічними матеріалами, яку англаторія прослухала з великою цікавістю. В ньому прелегент на підставі археологічних розкопок довів, що, так звана, „Приазовська Русь“ від найдавніших історичних часів була складовою частиною (аж до річки Кубані) Української Київської Держави.

Далі почалися доповіді на теми про трипільську культуру. Д-р Пастернак прочитав реферат на тему:

„Паскова кераміка“, д-р Н. Кордт — „План трипільських селищ“; проф. д-р Міллер — „Трипільська культура на Запоріжжя“; проф. Куріш — „Трипільська культура Лівобережжя та Приднілля“. 18-го серпня продовжено конференцію. Д-р Кордт робить реферат на тему „Трипільська культура Донецчини“, а проф. Куріш — „Періодизація трипільської культури на Україні“. Після закінчення реферату відбулася цікава дискусія, під час якої, крім фахівців, брали також участь гості з ашаффенбурзьких таборів.

З поважних рефератів впливало, що трипільська культура — це культура наших предків, що жили в добу від 4500 року до Р. Хр. аж до 800 року до Р. Хр. на тих землях, що займає й сучасна Україна продовженням якої є культура сучасного українського народу. На цьому конференція закінчилась. В. Г.

Ще кілька слів про Братство кобзарів імені О. Вересая

26. липня п. р. до табору „Егерка-зерне“, в Миттенвальді, прибули з концертом кобзарі Братства ім. О. Вересая.

Численна аудиторія, до початку концерту, нетерпляче чекала появи кобзарів, а коли розпочався виступ, то після перших 2-3 точок програми, довелось перекопатись в озноб, як б сказав, тенденційний критик в. п. півніста Романа Савицького, вміщений в ч. 55 (79) час. „Українська Трибуна“. Стержню, що кращою цінністю виступу була сама аудиторія, яка шепло нагороджувала кобзарів яскравими оплесками. Програма концерту, що складалася з історичних, козацьких та жартівливих пісень, з відповідними попередніми коментарями, справляла на слухачів гарне, прискмне враження. Зокрема кобзарь тенор Кравченко, якого незаслужено гостро критикував п. Р. Савицький, користувався великим успіхом під час всього концерту. І мені здається, що говорити про „неогосанний“ голос та „гохштапелство“ цього кобзаря, який має 30-річний стаж професійного співака та праці в кращих хоровах оперних ансамблів (включно до його чотиріччя служби в імператорській капелі в Петербурзі) — зовсім безпідставно.

В тому ж таки числі „Української Трибуни“, в статті „Дещо про нашу музичну культуру“ — Євгена Оленського нашим музикознавцям треба вчитати і знати, що різних хорів у нас дійсно є чимало: по одному, як правило, а часто-густо й по два-три на табір, а от чогось свого, оригінального, своєрідного, що являло б собою якусь нову дійову музичну театральну форму, що пікавило б і нас, українців, і чужинців, ми майже не маємо. Виступи кобзарів братства О. Вересая в цьому напрямі дають нам чимало, бо тут пов'язується музика з словом, співом, кобзарськими рецитатіями, монтажами та типажима. Інструментальна частина концерту, (а я за свій довгий вік, славити Бога, чув чимало кобзарів на Україні) має багато в собі позитивного, до чого варто було б принахитись тим, хто цікавиться грою на кобзі й бандуристами взагалі.

„Довжеші українські вуса та оселеді“, які так реприсивно вражають і так „страшать“ п. рецензента Савицького, роблять на глядача, напак, якнайкраще враження. Тут перед очима, крім кобзарського виконання, виступають титажі нашого славного козацького минулого і кожен, а особливо юні глядачі, наша буудя українська молодь уявляють собі повну картину — образ того, що було, минуло і вже, на жаль, ніколи не вернеться...

В наслідок вищезгаданого, відтвориться весь комплекс не тільки слухових, але й зорових відчужень. Слід також відмітити, що монтаж „Гайдамаки“ за Т. Шевченком з застосуванням світлових ефектів, робить назвичайно враження в майстерному виконанні досвідченого кобзаря Варченка, бувшого артиста і режисера театру М. Саловського в Києві. В його грі відчувалась настільки праця та повна відповідальність за внесення в світ доказів української культури ще з минулих славних часів нашої державности. Сольове виконання кобзаря Кравченка „Гомін, гомін по діброві“ та кілька жартівливих пісень супроводжувались довготривалими оплесками переповненої по береги театральної залі. Жаль, що на цьому концерті був відсутній кобзарь Галайда, який виконанням „Невільничого ринку в Кафі“ муз. Хоткевича так зацілював і подобався навіть самому в. п. Савицькому, та який с, як всі кажуть, найсильнішим інструменталістом ансамблю. От шодо п. Рєви, октавіста капелі, то належить погодитись, що він часом надуживав щедро надані йому природою непересічні голосові сили й спричиняється до затінення гри й співу своїх товаришів кобзарів вокального квінтету. Він повинен мати на увазі гармонійність виконання і не відокремлюватися на загальному тлі ансамблю.

Щодо пісні „Ой під вишенькою“ з „Натали Полтавки“, пісню про фізкультуру і взагалі вживання цього слова, то п. п. бандуристам треба цього уникати, як рівно ж і міміку з її підморгуваннями слід було б також трохи послабити. Це хіба всі дефекти, які заслуговують на їх усунення, після чого враження від усього концерту складатиметься якнайкраще й нашим шановним кобзарям можна буде лише побажати дальших успіхів в їх корисній пропагандистській праці над піднесенням нашого своєрідного мистецтва.

Наприкінці слід зазначити, що велими побажаним було б посилити ансамбль, бо відчувалось брак другого тенора та баса-баритона, які мали б при тому також і музикальні здібності гри на бандурі.

Ветеран ПАЛІЙ-НЕЙЛО.

Хто далі?

Відбуваючись на ліжках „Українських Вістей“ та плука за прикладом хору про Український Православний Антисемітський Церкві у Ашаффенбурзі, воноу 5 п. п. на створення Української Репрезентативної Капелі на еміграції

Микола СТЕПАНЕНКО.

ГРИГОРІЙ КУДЯ

23-го серпня в Ельвангені в наслідок тяжкої хвороби передчасно на 55 р. життя помер ГРИГОРІЙ КУДЯ, технічний керівник друкарні видавництва „Українські Вісті“. Як літотипіст і фахівець поліграфії, він багато прислужився до української видавничої справи на еміграції, до ширення й розвитку українського слова. Його невтомній праці належить організація друкарського виробництва, аніж кіл молодих фахівців в цих надзвичайно тяжких умовах екзильщини. Своєю відданою невтомною працею покійний багато допоміг великій культурній справі для українців на еміграції. Похорони покійного відбулися 25-го серпня п. р. на цвинтарі в Ельвангені.

Вічна йому пам'ять!

Редакція, друкарня і адміністрація часопису „Українські Вісті“ з глибоким жалем сповіщають громадянство про передчасну смерть

Кудя Григорія Петровича технічного керівника друкарні, що сталася після тяжкої недуги 23 серпня п. р., та висловлюють щирі співчуття родині покійного.

Видавництво „Прометей“, з глибоким сумом повідомляючи про передчасну смерть

Кудя Григорія Петровича учасника заснування В-ва і невтомного працівника, що сталася після тяжкої недуги 23 серпня 1947 р., висловлює щире співчуття родині покійного.

24-го серпня п. р. в Уатер-Ельзінгені (12 км. від Ульму) з нагоди 33-річного річчя спортивного клубу відбулось спортове свято. Головою гонкою цього свята була товариська зустріч місцевих друзів з друзями з Нового Ульму з підняттям тавра (штанга) та боротьбою.

Поштані (олімпійський трибун) підняв прапор та подістав, і все це було рухомі перемогли друзів Ульму, піднявши загалом на 65 км. бісмарків друзів кобзар. Дружина Ульму складалася з двох жінок (Брайда та Маші та чотирьох українців: члена УСТ „Беркут“ (ш. Гаска, Демоніска, Кусей та Поліска). У боротьбі перемогла також дружина Н. Ульму з результатом 5:2. Склав друзів 2 млади (Вольф і Бухта) та 3 українців члена УСТ „Беркут“: ш. Назар, Демоніска, Кусей, Байда та Машин. Перемогли дружина здобула обидва млади (Брайда та Бухта) та з українцями: Демоніска, наш майстер п. Кусей, що перемогла на 5 км. важкого від себе, та чинила, надзвичайно міцний фізичний рекорд п. Машин. Ця зустріч, що іде, посподобалась місцевій німецькій пресі, є показником успіху атлетичної секції УСТ „Беркут“ та, насамперед, її бачення.

З листів до редакції

Де шукати правди?

Є на світі таке місце Ашаффенбург. А в ньому Ашаффенбурзі є аж п'ять таборів, в яких мешкають Ді-Пі. А жиди таборів є табір Артілерійні казарми. Виважуючи власну ініціативу, група мешканців цього табору 12-го листопада 1945 року організувала кооператив і назвала його «Взаємодопомога». Здавалося б, що зробили люди добре. Але не всі так сприйняли народження кооперативу. Знайшлися такі люди, яким «замулювали» кооператив і почали воли «літати», щоб показати кооператив і зникнути всі його надбання. І думаєте, що не їм не вистачило зробити? Поминається. За декілька місяців своєї напруженої праці, коли вже розгорнутий роботу — крамничий, комісійний відділ, крамничка, шевська майстерня, фарбарня, толярня та електрично-механічна майстерня, разом з'явився загін озброєної польської поліції і, за наказом УНРРА, опечатав крамничню і всі майстерні, та поставив поліційну охорону коло дверей кооперативу. Пройшло ще три тижні і 16-го серпня 1946 року таборова поліція, за наказом УНРРА, забрала з крамничі п'ять крамничих, забрала гроші, цінності, забрала устаткування усіх майстерень і вивезла до головного магазину УНРРА. Таким чином, було зліквідовано кооператив і забрано цінностей на суму 40.000 марок, що належали членам-пайовикам. Не знаючи дійсних причин зникнення кооперативу, конфіскації грошей, майна й цінностей, а також ліквідації й руйнації майстерень, правління нашого кооперативу неодноразово зверталося до УНРРА з вимогою повернути гроші й цінності, але всі ці намагання зникли безслідно.

Протягом цілого року з дня закриття кооперативу було вправління над тим, щоб знайти правду. Неодноразово зверталося до ОПУЕ і до ШПУЕ, «стукали» в двері «Центросоюзу», але ніхто не відгукнувся на голос нашого правління. Аж ось пішли вибори таборових і містатаборової Ради та лідера Української Групи. Обирали лідера і обрали містатаборову Раду, що за організаційно називається Українська Містатаборова Національна Рада. На цей же час припало і зміни в УНРРА — замість того начальника, що конфіскував наші цінності, призначено нову директорку. Правління вирішило відіти до директорки і, поруч з цим, до нової обраної лідера Групи з проханням повернути кооперативні цінності, крам і гроші на суму 40.000 марок.

Після цілого року страшного першого напруження правління кооперативу поспішило довести повернути грошей і крам близько на суму 30.000 марок, але... і гроші і крам УНРРА повернула не кооперативу, а лідеру Української Групи. Коли правління кооперативу звернулося до лідера з проханням повернути йому гроші й крам, лідер відповів так: «Бувши начальником УНРРА, передаючи мені гроші й цінності, наказав, щоб цих цінностей я в жодному разі кооперативу не передавав». Коли правління настійливо почало вимагати повернути цінностей, лідер заявив, що він цінностей передавати не має права і що це може бути зроблено лише за постановою Містатаборової Ради, який він, лідер, підписав. Почалася «війна» між правлінням кооперативу, з одного боку, й лідером та Містатаборовою Радою з другого.

З самого початку «війни», протягом трьох місяців питання про наші кооперативні цінності та гроші обговорювалися на Господарській Комісії і на Містатаборній Раді неодноразово, але жодного разу представників нашого кооперативу на ці засідання не допущено. Ми розділюємо це, як ігнорування представників нашого кооперативу і небажання почути ту правду, що про це могли б там сказати наші представники. І так справа «застрягла». Гроші і цінності, що належали кооперативу досі в руках Містатаборової Ради і лідера Групи, які намагаються всіма силами затримати їх у себе. Кооператив домагається свого повернення всіх цінностей правлінням господарської — членам-пайовикам. 3-го серпня н.р. відбулися Загальні Збори членів-пайовиків, які рішуче поставили питання про дальше існування кооперативу і повернення цінностей. Вислови певну увагу і поклали й Містатаборній Раді, але... остання навіть не побажала прочитати її на своєму черговому засіданні, де розглядалася справа нашого кооперативу. Містатаборна Рада і лідер Групи вважають, що передали УНРРА гроші і цінності з їх власністю. Замість того, щоб негайно передати ці цінності їх власникові кооперативу «Взаємодопомога», ОПУЕ розпочало з кооперативом боротьбу, щоб цих цінностей не вертати. Раніш, протягом цілого року, боролися правління з УНРРА, а тепер бореться з Містатаборною Радою й Лідером Групи. Коли дивитися на все це збоку, то якось мимовільно переконуєшся в тому, що ми, українці, заплітати лише на сварки, зарозуміння й інтриги. Але все ж таки хочемо запитати Вас, а через Вас нашу громадськість, до кого йти скаржитися? Де шукати правди?

ЧЛЕНИ-ПАЙОВИКИ.

Від редакції:

Містичний цей лист пайовиків кооперативу «Взаємодопомога» в Ашаффенбурзі. Редакція сподівається, що цим самим часописом спричиниться до швидшого позитивного розв'язання так довго зводжуваної і проте дуже наживної і принципової справи, бо йдеться навіть не про добро одиниці, а про добро громадсько-кооперативне.

Розшуки

- Хто походить із с. Жиравки коло Львова — відгукніться! Писати на «Українські Вісті». 44-2
- Сестру Шановаленко Лору В., Киселева Любу Григорівну, Киселова Николая шукає Шановаленко Павло Васильович. Писати «Українські Вісті». 45-1
- Брата Михайла Рудика — Носовського та знайомих — Василь Рудик-Носовський. München-Schleissheim, Fliegerhorst. 46-1
- Рідних та знайомих з с. Мімвеш розшукує Курочка Олександр М. 40-1
- Мужа Агори Лимаря та дітей: Євгена, Олександра і Бориса — Лимарова Неоніла. Bamberg (Bayern), Ukr.-Lager N. 11, Ullanenstr. 2. 37-1
- Пошукую рідних та знайомих — Лавомченко Василь «Українські Вісті». 38-2
- Рідних і знайомих з Рижовою Волі, пов. Ярослав, розшукує Паславський Юрко. München 12, Fürstenriederstraße 155. 33-2
- Розшукую Сина Олександра Бурака, народж. 1923 р., який до лютого 1943 р. працював у Франкфурті/Одору. Хто знає про його долю, прошу повідомити за винагороду на адміністрацію «Українські Вісті». Радіо Бурака. 48-1
- Шукаю рідних та знайомих, що працювали в Графендорфі коло С-Пельтена — Поліна Терешко (Паматолова). Münchhof, Kreis Kassel, Lager DP. 49-1
- Лимника Івана та його дружини Марію — Стрібко Семел Berchtesgaden-Strub, Lager „Orlyk“, Bl. A/57. 50-1
- Рідних та знайомих розшукує Микола Болдзар з В. Бушам. Kreis Wasserburg am Inn, Edling 94. 51-1
- Тямару Кутах шукає Люси. Писати на адресу: Newmark, Nowa Howerla, Baracke H. 1. 52-3
- Доктора Маркіяна Терещького з дружиною. Хто б знав про їх долю писати: Irene Koloskova, Bad-Nauheim, Ernst-Ludwig-Ring 25. 53-1
- Стефан Пригода, син Гаврила, шукає батька Гаврила Пригоду. Хто знає про при його, прошу повідомити на таку адресу: Stefan Pryhoda, UMCA, Agria Hotel Letterston, Penmau, Wales, England. 54-1
- Братів і сестер, бр. Паславського Григорія та знайомих Михайла Василья з сестрою Іриною, ДП, Lager, Trier (region) Bl. B, Z. 6, Franz-Josef-Str. 55-1

Шкільні повідомлення

Українська Економічна Висока Школа в Мюнхені оголошує запис на I, II, III, IV, V, VIII семестри. Дисципліни студентами можуть бути лише особи з закінченою середньою освітою (матурою). Для запису на II, III, IV, V і VIII семестри треба подати, крім матурального свідоцтва, ще й докази про закінчення відповідних семестрів на інших подібних рівнопорядних Високих Школах. Висока вносить 10, а учбові 200-літні школярі марок за семестр.

Прохання про зараховання на той чи інший семестр належить подавати на адресу Ректорату Української Економічної Високої Школи в Мюнхені 8, Флорінгстр. 1. (I, поверх).

Виклади почнуться для I. вересня 1947 року.

Кандидати Української Економічної Високої Школи в Мюнхені.

Українська студентська громада в Штутгарті повідомляє, що Висока Технічна Школа в Штутгарті приймає записування на студії на літній семестр 1948 та зимовий семестр 1948-49 р. При школі є такі факультети:

1. Природничий з відділами: математика, фізика, хімія, геологія і мінералогія, ботаніка і зоологія, господарчі науки;

2. Будівельний з відділами: архітектури, будівельної інженерії та мірничим;

3. Машинний з відділами: машинобудування та електротехнічним.

Прохання про прийняття на студії слід складати в секретаріаті Високої Технічної Школи в Штутгарті, Technische Hochschule Stuttgart, Keplerstr. 10.

а) на літній семестр 1948 від 15. 8 до 15. 9. 47. На цей семестр приймає природничий факультет, за винятком відділу господарчих наук, обмежену кількість студентів. Факультети будівельний і машинний не приймають на цей семестр кандидатів.

б) На зимовий семестр 1948-49 від 1. 9. — 30. 10. 47. На цей семестр приймають усі факультети обмежене число студентів.

Прохання слід складати письмово на формуляр, що його можна одержати в секретаріаті Високої Технічної Школи. Додатки треба: життєпис з перебігом навчання, свідоцтво зрілості та позитивний анкетний листок; кандидати на будівельний та машинний відділи прикладають, крім цього свідоцтва, про підбиті практики. Кандидати будуть повідомлені секретаріатом на письмі про прийняття або відхилення їхнього прохання.

Ближчі інформації уділяє Укр. Студ. Громада в Штутгарті.

Управа Студ. Громади в Штутгарті.

— Лютого Івана, Олісеева Василя, що постане мешкати в Івоєвничках, пошукує Заєвич Іван. Писати: Kreis Wolfenbütel, P. Immendorf, Lag. ABC. 56-2

— Антонішина Петра шукає Віра з Дубла. Вістки слати на адресу: Osowsky Mykola, Amberg, Steingutstr. 24/4, (bei Johann Kreidt). 57-1

— Хто б знав про долю священика Юхимця із Стрийщини, прошу подати вістку на адресу: Anna Kremlinska, Böhl (Pfalz), Hauptstr. 49 (Franz-Z.). 58-1

— Розшукую Тато і Ніну Храпачів та Сумовського Василя. Прохання до 1945 року у Празі. Відомості прошу надіслати до адміністрації «У.В.» для А. Р. 59-1

— Свого сина Гринька Прокопшиша з Підгаєщини шукають батьки. Хто знає би про його долю, прошу з'ясувати на адресу: Осип Прокопшиша, Weißenburg (Bay.) Jahnstr. 29. 60-2

— Попів Тямару народж. 2. 5. 1923 в Черняхівці пошукує Гриня Мар'ян. Писати: Hyndly Marjan, B. 290100 Sonboda Comp, Brayton-Se'by N 53 Pow, Comp Sherburn II Yorkshire Great Britain. 61-

— Попів Тямару народж. 2. 5. 1923 в Черняхівці пошукує Гриня Мар'ян. Писати: Hyndly Marjan, B. 290100 Sonboda Comp, Brayton-Se'by N 53 Pow, Comp Sherburn II Yorkshire Great Britain. 61-

— Попів Тямару народж. 2. 5. 1923 в Черняхівці пошукує Гриня Мар'ян. Писати: Hyndly Marjan, B. 290100 Sonboda Comp, Brayton-Se'by N 53 Pow, Comp Sherburn II Yorkshire Great Britain. 61-

— Попів Тямару народж. 2. 5. 1923 в Черняхівці пошукує Гриня Мар'ян. Писати: Hyndly Marjan, B. 290100 Sonboda Comp, Brayton-Se'by N 53 Pow, Comp Sherburn II Yorkshire Great Britain. 61-

— Попів Тямару народж. 2. 5. 1923 в Черняхівці пошукує Гриня Мар'ян. Писати: Hyndly Marjan, B. 290100 Sonboda Comp, Brayton-Se'by N 53 Pow, Comp Sherburn II Yorkshire Great Britain. 61-

— Попів Тямару народж. 2. 5. 1923 в Черняхівці пошукує Гриня Мар'ян. Писати: Hyndly Marjan, B. 290100 Sonboda Comp, Brayton-Se'by N 53 Pow, Comp Sherburn II Yorkshire Great Britain. 61-

— Попів Тямару народж. 2. 5. 1923 в Черняхівці пошукує Гриня Мар'ян. Писати: Hyndly Marjan, B. 290100 Sonboda Comp, Brayton-Se'by N 53 Pow, Comp Sherburn II Yorkshire Great Britain. 61-

— Попів Тямару народж. 2. 5. 1923 в Черняхівці пошукує Гриня Мар'ян. Писати: Hyndly Marjan, B. 290100 Sonboda Comp, Brayton-Se'by N 53 Pow, Comp Sherburn II Yorkshire Great Britain. 61-

— Попів Тямару народж. 2. 5. 1923 в Черняхівці пошукує Гриня Мар'ян. Писати: Hyndly Marjan, B. 290100 Sonboda Comp, Brayton-Se'by N 53 Pow, Comp Sherburn II Yorkshire Great Britain. 61-

— Попів Тямару народж. 2. 5. 1923 в Черняхівці пошукує Гриня Мар'ян. Писати: Hyndly Marjan, B. 290100 Sonboda Comp, Brayton-Se'by N 53 Pow, Comp Sherburn II Yorkshire Great Britain. 61-

Наука й техніка

Радіоапарат друкує часопис В Америці випадає радіоапарат, що друкує часопис. Досвід над ним починається з закінчення, і перша партія таких радіоапаратів застосовується в практиці. Можна сподіватися його появи в наступному році на ринку. Спосіб одержання часопису через радіоіндій називають радіопресом. Ця новина є осягом радіоіндійської «електронічної» спостереження літера перекладного часопису і перетворення їх чорні лінії в електричні імпульси. Ці імпульси, пересілаючи радіодіапазон і сприйнявши радіоприймачем, знову обертаються, останнім на літери і друкується на папері. Так як хвилю може бути надруковано 550 слів. Одна з радіостанцій Нью-Йорку пересілає щоденно програму радіопресу. Дехто з публіцистів часописів уже користуються цим найновішим досягненням техніки зв'язку.

Боротьба проти пістряка (рак). Голова товариства дослідників засоби боротьби проти пістряка (рак) в США Elmer Bobel заявив, що наука протягом 5-ти років знайде засоби побороваги про такий тяжкий хворобу. Для успішного переведення досліджень товариству потрібно 12 млн. доларів, а воно має лише 3,5 мільйонів. Над з'ясуванням причини пістряка працюють тепер в 101 університетах США понад 1000 вчених. Дослідженням дали вже можливі наслідки, які будуть в найближчому часі опубліковані.

Водний дріп. Відомий під назвою «дріп» математичний американський автомобіль перебудовано в такий спосіб, що він може їздити зануреним у воду. Випробовування цієї спеціальної моделі дали добрі наслідки. Завдяки перебудованню потягів-машини «дріп» протягом 14 годин їздив у воді, бувши зануреним до країв бортів.

ДО НАШИХ ЗАМОВЦІВ

Подаємо гаску оплати за надрукування оголошень в нашому часописі: 1 стор. — 600 НМ, 1/2 стор. — 350 НМ, 1/4 стор. — 200 НМ, 1/8 стор. — 100 НМ, 1/16 стор. — 50 НМ, 1/32 стор. — 25 НМ. В тексті — 100%, надрукувати окреме слово.

Розшуки — 50 феніт, за кожне окреме слово.

Належну суму слід надіслати разом з текстом оголошення.

Без попередньої оплати — оголошень друкувати не будемо.

Адміністрація.

Часопис «УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ» виходить ТРИЧ НА ТИЖДЕНЬ: в середу, в'їжджені, неділю.

Прймається переказати:

На 1 місяць — 6 НМ

„ 3 „ — 15 НМ

Ціна окремого числа 50 феніт

Організуйте групову передплату та згоду шукатися для кооперативу. — Кооперативам знижка 20%. — У справах передплати, одержування часопису, зміни адреси тощо — звертатися заочно і особисто до Адміністрації.

Administration «Ukrainki Wisti» Neu-Ulm, Ludwigstr. 10.

Випадковий Співда «УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ» РЕДАКЦІЯ КОЛІВІЯ

Головний редактор І. БАГРІНИЙ

«Українські Вісті» за собою право скорочувати записи, а з правдою пов'язаних дописів несутися лише в особливих випадках. — Дописи і листи в редакції редакційних адресатів не окремим разом, а Редакції.

Redaktion «Ukrainki Wisti» Neu-Ulm, Ludwigstraße 10

Ректорати приймають особисто в гарній скарбу табору II Ульму — Будинок № 8 — 12 год. щодня, крім святих.

Authorized by Information Control Division

Druck: Ukrainische Zeitung Neu-Ulm — Ludwigsstr. 10

ОГОЛОШЕННЯ

За зміст оголошень Редакція не відповідає

КУПУЙТЕ!
«ЛІЛІУТ»

5000 слів українською вимовою
Ціна 40 нм

У всіх книгарнях і гуртово в

Alexander Drosowskyj, Heidenau b. Tostedt, Kr. Harburg.

Гуртовини одержуть 20-25% опусту.

Словник має 264 сторінки та розміром 5x7 см.

У.Т.Г.І.

СЕКТОР АВДИТОРНОГО ВИСОКОШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Українського Техн.-Господарського Інституту в Регенсбурзі — Мюнхені

оголошує від 10 серпня 1947 року

ВПИС СТУДЕНТІВ НА ДІЮЧІ ЗИМОВІ СЕМЕСТРИ

академічного року 1947/48, а саме:

- на 1, 2, 3, 4 сем. Агрономічно-Лісового відділу (Регенсбург)
- на 5, 7, 8 сем. Агрономічного відділу (Регенсбург)
- на 6 та 7 сем. Лісового відділу (Регенсбург)
- на 1, 3, 5 сем. Ветеринарного відділу (Мюнхен)
- на 1, 3, 5 сем. Будівельного відділу (Регенсбург)
- на 1, 2, 3, 4 сем. Хімічно-Технологічного відділу (Регенсбург)
- на 1, 2, 3, 5 сем. Фармацевтичного відділу (Мюнхен)
- на 1 семестр Електротехнічного відділу
- на 1, 3, 4 сем. Економічного Факультету (Регенсбург)
- на 5 семестр Комерційно-Банкового відділу (Регенсбург)

Якщо на якийсь семестр, потут не зазначений, зголоситися бідша кількість бажаних, то буде розпочатий ще й той семестр.

Цісними студентами можуть бути особи з закінченою середньою освітою. За волю на другий і далі семестри прохання треба додати, крім матурального свідоцтва, ще й документи про закінчення відповідних попередніх семестрів на інших подібних рівнозначних вищих школах.

Лісове становить 20, а студію 250 шм. марок за семестр.

Незамовні інформації цікавлять можуть знайти в книжковій бібліотеці УТГІ: «Правда, програми та інші навчання» (140 стор.), що саме починає з друку і виснажується інтересом за 15 шм. марок. Випустити від Секретаріату УТГІ в Регенсбурзі в Мюнхені.

Термін впису закінчується вже 30 вересня 1947 р. а з 1 жовтня 1947 р. розпочинаються регулярні заняття.

Прохання подати на ім'я Ректора Українського Технічно-Господарського Інституту через Секретаріату УТГІ

1. Ukrainisches Institut, Regensburg, Ganghofer-Stellung, Paul-Reyherstr. 2

Ukrainisches Technisch-Wirtschaftl. Institut, München b. Harburg, Fährstraße 10/11 (Dio) Ing. Tustanivskyj